

**Sprawozdanie Zarządu
z działalności
Podkarpackiego Banku
Spółdzielczego
za I półrocze 2018 r.**

Spis treści

Spis treści.....	3
Wstęp	5
Podstawowe informacje o Podkarpackim Banku Spółdzielczym	5
2.1 Dane identyfikacyjne Banku	5
2.2 Zebranie Przedstawicieli.....	6
2.3 Rada Nadzorcza	7
2.4 Zarząd	8
2.5 Sprawy członkowskie.....	9
2.6 Misja, wizja i cele strategii w latach 2016 – 2020	9
2.7 Najważniejsze wydarzenia I półrocza 2018 roku.....	10
Zewnętrzne uwarunkowania działalności	11
3.1 Otoczenie makroekonomiczne.....	11
3.2 Sytuacja w sektorze bankowym w I półroczu 2018 roku	11
3.3 Tendencje w gospodarce polskiej i światowej w 2018 roku	12
Rozwój organizacyjny, infrastrukturalny i technologiczny	13
4.1 Zmiany organizacyjne	13
4.2 Organizacja i sieć placówek.....	14
4.3 Zarządzanie zasobami ludzkimi	14
4.4 Nakłady inwestycyjne.....	15
4.5 Rozwój IT	15
Działalność Podkarpackiego Banku Spółdzielczego.....	17
5.1 Podstawowe produkty i usługi oferowane przez Bank	17
5.2 Zmiany w ofercie produktowej Banku.....	17
5.3 Działania sprzedażowe	18
5.4 Działalność marketingowa i public relations.....	19
5.5 Współpraca z podmiotami zależnymi Banku.....	20
Sytuacja finansowa.....	20
6.1 Aktywa Banku	20
6.2 Pasywa Banku	21
6.3 Rachunek zysków i strat	22
6.4 Fundusze własne Banku	24
6.5 Inwestycje kapitałowe oraz aktywa trwałe finansowe	25
6.6 Podstawowe wskaźniki.....	26
6.7 Dodatkowe informacje finansowe	26
6.8 Uwarunkowania realizacji wyniku finansowego w I półroczu 2018 roku	29

Zarządzanie ryzykiem	30
7.1 Podstawowe zasady i struktura zarządzania ryzykiem.....	30
7.2 Zarządzanie ryzykiem kredytowym	30
7.3 Zarządzanie ryzykiem rynkowym i ryzykiem płynności i finansowania.....	32
7.4 Zarządzanie ryzykiem operacyjnym oraz ryzykami pokrewnymi	36
7.5 Ryzyko braku zgodności.....	37
7.6 Pozostałe ryzyka	38
7.7 Zarządzanie kapitałem.....	39
8. Kultura organizacji	40
9. Zasady Ładu Korporacyjnego.....	41
10. Perspektywy na przyszłość	42

Wstęp

W I półroczu 2018 roku Bank kontynuował realizację Programu Postępowania Naprawczego przewidzianego na lata 2016-2020, podejmując działania mające na celu zapewnienie dalszego stabilnego rozwoju i trwałej poprawy wyników finansowych oraz kluczowych wskaźników ryzyka kredytowego, adekwatności kapitałowej i efektywności działania.

Działania zrealizowane w I półroczu 2018 roku wskazują na konsekwentną realizację większości założonych w PPN zadań, jednakże w analizowanym okresie wystąpiły niekorzystne zmiany w zakresie jakości portfela kredytowego, które skutkowały koniecznością zmiany klasyfikacji ekspozycji kredytowych i jednocześnie utworzeniem rezerw celowych na należności zagrożone, udzielone przed datą rozpoczęcia realizacji PPN.

Był to czynnik, który zdeterminował wystąpienie ujemnego wyniku finansowego na koniec czerwca 2018 r.

W obszarze adekwatności kapitałowej Bank kontynuował działania mające na celu zmianę struktury aktywów ważonych ryzykiem uzyskując korzystne efekty przebudowy obligacji kredytowego w kierunku bardziej zdywersyfikowanych ekspozycji osób prywatnych. W I półroczu 2018 r., na mocy Uchwały ZP Nr 9/2018 z dnia 21.06.2018 r., Bank zaliczył do funduszu zasobowego kwotę 10,6 mln zł. W związku z powyższym, fundusz zasobowy uległ zwiększeniu w odniesieniu do grudnia 2017 r. z 54,8 mln zł do 65,5 mln zł.

Bank uzyskał satysfakcjonujące wyniki w działalności operacyjnej, pomimo niesprzyjających uwarunkowań zewnętrznych. Zwiększony nadzór nad wydatkami oraz restrykcyjna polityka kosztowa, umożliwiły dalsze ograniczenie kosztów działania Banku. Na bieżąco prowadzona jest analiza wszystkich placówek Banku pod względem dochodowości. Powyższe świadczy o determinacji w realizacji działań mających na celu poprawę sytuacji ekonomiczno-finansowej Banku, zgodnie z przyjętymi założeniami Programu Postępowania Naprawczego.

Podstawowe informacje o Podkarpackim Banku Spółdzielczym

2.1 Dane identyfikacyjne Banku

Pełna nazwa Banku: Podkarpacki Bank Spółdzielczy

Forma prawna: Spółdzielnia

Bank działa na podstawie: Ustawy o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających, Prawa bankowego, Prawa spółdzielczego.

KRS: 0000047309

Numer REGON: 000507532

Numer NIP: 6870011462

Bank, zgodnie ze Statutem prowadzi działalność na terenie całego kraju

Fundusze własne ogółem: 185 006 789,25 PLN

Adres siedziby: 38-500 Sanok, ul. Mickiewicza 7

Telefon: (13) 46 55 800

Fax: (13) 46 55 801

Adres strony internetowej Banku: <https://www.pbsbank.pl/>

Podkarpacki Bank Spółdzielczy jest zrzeszony w Banku Polskiej Spółdzielczości S.A. w Warszawie

2.2 Zebranie Przedstawicieli

Zebranie Przedstawicieli Podkarpackiego Banku Spółdzielczego w dniu 21 czerwca 2018 roku podjęło 23 uchwały zgodnie z zatwierdzonym porządkiem obrad na mocy uchwały nr 3/2018. Poniżej Zarząd Banku przedstawia Sprawozdanie z wykonania uchwał Zebrania Przedstawicieli Podkarpackiego Banku Spółdzielczego.

1. Uchwały:

- 1) nr 1/2018 w sprawie wyboru Przewodniczącego Zebrania Przedstawicieli,
 - 2) nr 2/2018 w sprawie wyboru Sekretarza Zebrania Przedstawicieli,
 - 3) nr 3/2018 w sprawie zatwierdzenia porządku i regulaminu obrad Zebrania Przedstawicieli Podkarpackiego Banku Spółdzielczego,
 - 4) nr 4/2018 w sprawie wyboru Komisji mandatowo – skrutacyjnej,
 - 5) nr 5/2018 w sprawie wyboru Komisji ds. odpowiedzialności Rady Nadzorczej
- miały charakter porządkowy związany z określeniem uchwał podejmowanych w toku obrad oraz obowiązujących zasad prowadzenia posiedzenia. Uchwały były wykonywane w toku posiedzenia.

2. Uchwały:

- 1) nr 6/2018 w sprawie zatwierdzenia Sprawozdania Rady Nadzorczej,
 - 2) nr 7/2018 w sprawie zatwierdzenia rocznego sprawozdania Zarządu za rok 2017,
 - 3) nr 8/2018 w sprawie zatwierdzenia sprawozdania finansowego Banku za 2017 rok obrotowy
- stanowiły element związany z zatwierdzeniem sprawozdań organów wykonawczych Banku oraz sprawozdania finansowego, zgodnie z wymogami określonymi w ustawie o rachunkowości. Uchwały nie wymagały wykonania.

3. Uchwała nr 9/2018 w sprawie określenia sposobu zaliczenia wyniku z lat ubiegłych oraz pokrycia straty za 2017 rok obrotowy została wykonana bez odrębnej uchwały Zarządu Banku poprzez zaksięgowanie określonych pozycji w księgach rachunkowych Banku.

4. Uchwały:

- 1) nr 10/2018 w sprawie udzielenia absolutorium członkowi zarządu p.o. Prezesa Zarządu Podkarpackiego Banku Spółdzielczego P. Monice Krawczyk,
- 2) nr 11/2018 w sprawie udzielenia absolutorium Wiceprezesowi Zarządu Podkarpackiego Banku Spółdzielczego P. Agacie Niemczyk,
- 3) nr 12/2018 w sprawie udzielenia absolutorium Wiceprezesowi Zarządu Podkarpackiego Banku Spółdzielczego P. Wojciechowi Błażowi,
- 4) nr 13/2018 w sprawie udzielenia absolutorium Wiceprezesowi Zarządu Podkarpackiego Banku Spółdzielczego P. Januszowi Matuszowi,
- 5) nr 14/2018 w sprawie udzielenia absolutorium Przewodniczącemu Rady Nadzorczej oddelegowanemu do czasowego wykonywania obowiązków Wiceprezesa Zarządu Podkarpackiego Banku Spółdzielczego P. Tadeuszowi Szałankiewiczowi,

- 6) nr 15/2018 w sprawie udzielenia absolutorium Wiceprezesowi Zarządu Podkarpackiego Banku Spółdzielczego P. Maciejowi Frankiewiczowi stanowiły wyraz zatwierdzenia czynności podejmowanych przez poszczególnych jego członków w 2017 roku obrotowym. Uchwały nie wymagały wykonania.
5. Uchwała nr 16/2018 w sprawie oceny polityki wynagradzania Banku została wykonana poprzez dokonanie oceny polityki wynagradzania w toku posiedzenia ZP.
6. Uchwała nr 17/2018 w sprawie oznaczenia najwyższej sumy zobowiązań Banku na 2018 rok obrotowy, na chwilę obecną jest w trakcie realizacji. Maksymalna kwota zobowiązań nie została wyczerpana.
7. Uchwały:
 - 1) nr 18/2018 w sprawie ustalenia liczby członków Rady Nadzorczej na kadencję w latach 2018 – 2022,
 - 2) nr 19/2018 w sprawie wyboru członków Rady Nadzorczej na kadencję w latach 2018 – 2022 - zostały wykonane w toku posiedzenia ZP. Zebranie Przedstawicieli ustaliło, że w latach 2018-2022 Rada Nadzorcza Podkarpackiego Banku Spółdzielczego liczyć będzie 9 członków. W głosowaniu tajnym wybrano nowych członków Rady Nadzorczej. Wniosek o wpis zmian w składzie Rady został złożony w ustawowym terminie 7 dni od dnia dokonania zmian. Do chwili obecnej wniosek nie został rozpatrzony.
8. Uchwała nr 20/2018 w sprawie ustalenia zasad i wysokości wynagrodzeń dla Przewodniczącego, Wiceprzewodniczącego, Sekretarza, pozostałych członków Rady Nadzorczej i członków komitetów Rady Nadzorczej jest realizowana. Od dnia 1 lipca 2018 roku członkowie Rady Nadzorczej otrzymują wynagrodzenie na zasadach i w wysokości ustalonej w Uchwale.
9. Uchwała nr 21/2018 w sprawie zmian w Statucie Podkarpackiego Banku Spółdzielczego jest obecnie realizowana. Do Komisji Nadzoru Finansowego został przygotowany wniosek o wydanie zezwolenia na dokonanie zmian w Statucie Banku.
10. Uchwała nr 22/2018 w sprawie wprowadzenia zmian w treści Regulaminu działania Rady Nadzorczej została wykonana w toku posiedzenia ZP. Zmiany w Regulaminie działania Rady Nadzorczej obowiązują od dnia 21 czerwca 2018 r.
11. Uchwała nr 23/2018 w sprawie wyrażenia zgody na zbycie nieruchomości nie została na dzień dzisiejszy zrealizowana.

2.3 Rada Nadzorcza

Rada Nadzorcza sprawuje stały nadzór nad działalnością Banku. Do szczególnych obowiązków Rady należy powoływanie i odwoływanie członków Zarządu Banku, opiniowanie wszelkich wniosków i spraw wymagających uchwały Zebrania Przedstawicieli, wybór biegłego rewidenta badającego sprawozdanie finansowe, zatwierdzanie rocznych planów finansowych

Sprawozdanie Zarządu z działalności Banku za I półrocze 2018 roku

i wieloletnich programów rozwoju Banku, zatwierdzanie Regulaminu organizacyjnego Banku i Regulaminu działania Zarządu Banku. Członków Rady Nadzorczej wybiera Zebranie Przedstawicieli spośród osób reprezentujących udziałowców Banku.

W okresie 01.01.2018 r. do 21.06.2018 r. Rada Nadzorcza działała w następującym składzie:

Imię i nazwisko	Pełniona funkcja
Szałankiewicz Tadeusz	Przewodniczący Rady Nadzorczej
Schmidt Wojciech	Zastępca Przewodniczącego Rady Nadzorczej
Dziadosz Edyta	Sekretarz Rady Nadzorczej
Sawczuk Elżbieta	Członek Rady Nadzorczej
Bieda Mieczysław	Członek Rady Nadzorczej
Łobodziński Stanisław	Członek Rady Nadzorczej
Mazur Antoni	Członek Rady Nadzorczej
Pietryka Wiesław	Członek Rady Nadzorczej
Włodyka Jan	Członek Rady Nadzorczej

W dniu 21 czerwca 2018 roku, na mocy Uchwały nr 19/2018, Zebranie Przedstawicieli Podkarpackiego Banku Spółdzielczego dokonało wyboru nowej Rady Nadzorczej na lata 2018-2022. W skład Rady Nadzorczej Podkarpackiego Banku Spółdzielczego powołano następujące osoby:

Imię i nazwisko	Pełniona funkcja
Szałankiewicz Tadeusz	Przewodniczący Rady Nadzorczej
Schmidt Wojciech	Zastępca Przewodniczącego Rady Nadzorczej
Dziadosz Edyta	Sekretarz Rady Nadzorczej
Łobodziński Stanisław	Członek Rady Nadzorczej
Włodyka Jan	Członek Rady Nadzorczej
Mazur Antoni	Członek Rady Nadzorczej
Sokołowski Robert	Członek Rady Nadzorczej
Fejdasz Marek	Członek Rady Nadzorczej
Wota Łucjan	Członek Rady Nadzorczej

2.4 Zarząd

Zarząd Banku – zgodnie ze Statutem – prowadzi sprawy Banku i reprezentuje go na zewnątrz. Prezes Zarządu kieruje pracami Zarządu. Prezes Zarządu nadzoruje zarządzanie ryzykiem istotnym w działalności Banku. Wewnętrzny podział kompetencji w Zarządzie Banku ustala Zarząd, a zatwierdza Rada Nadzorcza.

Na dzień 01.01.2018 r. w skład Zarządu Podkarpackiego Banku Spółdzielczego wchodził:

Imię i nazwisko	Pełniona funkcja
Monika Krawczyk	Członek Zarządu p.o. Prezesa Zarządu
Agata Niemczyk	Wiceprezes Zarządu
Maciej Frankiewicz	Wiceprezes Zarządu
Rafael Lelito	Wiceprezes Zarządu

Od dnia 13.04.2018 r. w skład Zarządu Podkarpackiego Banku Spółdzielczego wchodzi:

Imię i nazwisko	Pełniona funkcja
Monika Krawczyk	Członek Zarządu p.o. Prezesa Zarządu
Agata Niemczyk	Wiceprezes Zarządu
Rafael Lelito	Wiceprezes Zarządu

2.5 Sprawy członkowskie

Na dzień 30.06.2018 r. liczba członków Podkarpackiego Banku Spółdzielczego wynosiła 11 291, w tym: os. fizyczne - 11 170, os. prawne: 121.

	06.2017 r.	06.2018 r.
Fundusz udziałowy:	21 220 620 zł	21 289 940 zł
w tym f. udziałowy osób prawnych	13 369 780 zł	13 383 080 zł
Średnia kwota udziału przypadająca na 1 Członka PBS:		
- na 1 osobę fizyczną	694,46 zł	707,87 zł
- na 1 osobę prawną	106 958,24 zł	110 603,97 zł

2.6 Misja, wizja i cele strategii w latach 2016 – 2020

Misją Podkarpackiego Banku Spółdzielczego jest bycie instytucją bezpieczną i przyjazną dla klientów, świadcząca wysokiej jakości usługi finansowe oraz wspierającą lokalną przedsiębiorczość. Celem funkcjonowania Podkarpackiego Banku Spółdzielczego jest systematyczne umacnianie udziału w rynku poprzez budowę silnych i długookresowych relacji z Klientami.

Wizją Podkarpackiego Banku Spółdzielczego jest bycie liczącym się na rynku lokalnym bankiem, nowoczesnym w zaspokajaniu potrzeb finansowych swoich klientów, dbającym o zapewnienie wysokich standardów zarówno w zakresie obsługi klienta, jak i bezpieczeństwa. Podkarpacki Bank Spółdzielczy będzie funkcjonował przede wszystkim na rynku detalicznym, oraz rynku średnich, małych i mikro przedsiębiorstw. Celem Banku jest również utrzymanie pozycji solidnego pracodawcy.

Bank potrafi połączyć innowacyjne podejście do bankowości, uwzględniając nowoczesne technologie i tradycyjne zasady, kierując się nimi od początku swojej działalności i jednocześnie oferując usługi na najwyższym poziomie.

Głównymi wyzwaniami Podkarpackiego Banku Spółdzielczego w okresie realizacji strategii jest:

- 1) zapewnienie możliwości spełnienia norm wynikających z nowych wymogów ostrożnościowych,
- 2) wypracowanie modelu funkcjonowania zapewniającego poprawę efektywności i konkurencyjności oraz bezpieczeństwa działania,
- 3) efektywne zarządzanie ryzykiem,
- 4) poprawa rentowności działania,
- 5) doskonalenie posiadanych oraz rozwój nowych kanałów dystrybucji,
- 6) systematyczny wzrost udziału w rynku oraz umacnianie wizerunku marki.

Chcąc sprostać tej sytuacji Bank powinien podjąć działania umożliwiające realizację wymogów zewnętrznych oraz określonych zadań i celów wewnętrznych niezbędnych do dalszego rozwoju.

Dążenie do sprostania wyzwaniom możliwe będzie poprzez:

- 1) wdrażanie nowych technologii bankowych,
- 2) ciągłe doskonalenie jakości obsługi i partnerskich relacji biznesowych z klientami,
- 3) ciągłe podnoszenie kompetencji i wiedzy zawodowej kadry pracowniczej,
- 4) doskonalenie sposobów zarządzania ryzykami bankowymi.

Decyzje zarządcze dotyczące dalszego rozwoju PBS będą podejmowane w oparciu o przyjęty Program Postępowania Naprawczego, na zasadzie uzyskiwania równowagi pomiędzy celem Banku, jakim jest budowa i oferowanie optymalnych rozwiązań dla klientów w sferze produktowej, a rozwojem bazy kapitałowej oraz generowaniem optymalnych wyników finansowych przy unikaniu nadmiernego ryzyka.

2.7 Najważniejsze wydarzenia I półrocza 2018 roku

W 2018 roku Bank kontynuował realizację zatwierdzonego 7 października 2016 r. przez Komisję Nadzoru Finansowego Programu Postępowania Naprawczego (PPN). Do najważniejszych wydarzeń 2018 roku należy zaliczyć poniższe:

W dniu 12 kwietnia 2018 roku, rezygnację z funkcji Wiceprezesa Zarządu Banku odpowiedzialnego za pion analiz kredytowych, podmiotów zależnych oraz skarbu, złożył Pan Maciej Frankiewicz podając w oświadczeniu, że przyczyną tej rezygnacji były względy osobiste.

W dniu 21 czerwca 2018 roku odbyło się Zebranie Przedstawicieli Podkarpackiego Banku Spółdzielczego. Na mocy podjętych podczas Zebrania Uchwał zmianie uległ skład osobowy Rady Nadzorczej Banku - w związku z upływem 4-letniej kadencji poprzednich członków Rady Nadzorczej powołanych na lata 2014-2018, w skład Rady Nadzorczej na kadencję obejmującą lata 2018 - 2022, powołane zostały trzy nowe osoby Robert Sokołowski (nowy członek Rady Nadzorczej), Marek Fejdasz (nowy członek Rady Nadzorczej), Łucjan Wota (nowy członek Rady Nadzorczej). Udzielono także absolutorium członkom Zarządu Banku z wykonania obowiązków za okres pełnienia obowiązków w 2017 roku, w tym zatwierdzono sprawozdania Zarządu oraz Rady Nadzorczej, zatwierdzono sprawozdanie finansowe. Na mocy uchwały ZP nr 9/2018 zdecydowano o sposobie zaliczenia wyniku lat ubiegłych oraz pokrycia straty za 2017 rok w ten sposób, że zysk z lat ubiegłych w kwocie 17.779.900,01 zł pokrył w całości stratę bilansową za 2017 rok w wysokości 7.136.830,51 zł,

zaś pozostałą po pokryciu straty, część zysku z lat ubiegłych w wysokości 10.643.069,50 zł, przeznaczono na fundusz zasobowy Banku,

Zewnętrzne uwarunkowania działalności

3.1 Otoczenie makroekonomiczne

W II kwartale 2018 r. koniunktura gospodarcza pozostawała bardzo dobra. PKB wzrósł w tym kwartale o 5,1% r/r, po wzroście o 5,2% r/r w I kw. 2018 r. Było to trzecie najwyższe tempo wzrostu spośród krajów Unii Europejskiej, po Malcie i Łotwie. W ujęciu kw/kw dynamika wzrostu gospodarczego spowolniła z 1,6% do 1,0% i już siódmy kwartał z rzędu wynosi co najmniej 0,9% (poziom zbliżony do średniej wieloletniej). Głównym motorem wzrostu niezmiennie była konsumpcja gospodarstw domowych, której wzrost przyspieszył w stosunku do I kwartału 2018 r. Obniżyła się natomiast dynamika inwestycji. Wzrost gospodarczy w 2018 roku będzie się kształtował na poziomie wyższym niż w 2017 r., natomiast w przyszłym roku jego tempo obniży się w okolice 4,0%.

Produkcja przemysłowa wzrosła w czerwcu o 6,8% r/r, w ujęciu odsezonowanym, w skali roku o 6,6%, a w ujęciu miesięcznym o 0,1%. Wzrosty produkcji odnotowano w około 80% działów.

Pozytywnie zaskoczył czerwcowy wskaźnik PMI, który pomimo ostatnich spadków odczytów dla strefy euro uzyskał najwyższy wynik od 5 miesięcy na poziomie 54,2 pkt. Również pozytywnie zaskoczyła w czerwcu produkcja budowlano-montażowa. Roczny wzrost wyniósł 24,7%. Po wyeliminowaniu wpływu czynników o charakterze sezonowym produkcja budowlano-montażowa ukształtowała się na poziomie wyższym o 23,9% niż w analogicznym miesiącu ub. roku i o 2,5% w porównaniu z majem br.

Sprzedaż detaliczna kolejny raz pozytywnie zaskoczyła analityków. Wzrosła ona w skali roku w cenach stałych o 8,2% przy oczekiwaniach na poziomie +6,8%.

Tematem, który w czerwcu pozostawał w centrum uwagi wśród inwestorów na świecie, były wciąż wojny handlowe między USA i pozostałymi państwami. Ich potencjalne negatywne skutki, a przede wszystkim niepewność odnośnie rozwoju wydarzeń, spowodowały spadki na większości giełd, w szczególności na rynkach wschodzących. Wyjątkiem były amerykańskie indeksy, kończące miesiąc z minimalnym zyskiem. Retoryka w rozmowach nt. polityki handlowej między USA i Chinami nie wskazuje na osiągnięcie porozumienia w najbliższym czasie, co coraz bardziej niepokoi rynki finansowe. Sytuacja ta zaczyna mieć coraz większe przełożenie na realną gospodarkę ze względu na zakłócenia w międzynarodowym łańcuchu dostaw oraz nieprzewidywalność przyszłego otoczenia. Może to jeszcze bardziej nasilić spowolnienie wzrostu, które obecnie obserwujemy, szczególnie w Europie. Również z Chin płyną sygnały wskazujące na wolniejszą dynamikę wzrostu gospodarczego w najbliższej przyszłości. Jedynie gospodarka amerykańska nie zwalnia tempa, co pozwoli na kontynuację podwyżek przez Fed i będzie negatywnie wpływać na pozostałe regiony świata, w największym stopniu na kraje emerging markets. Sytuacja w Rosji również nie jest stabilna. Prognozy przewidują, że Bank Rosji może podnieść stopy procentowe, a wtedy dojdzie do osłabienia waluty rosyjskiej.

3.2 Sytuacja w sektorze bankowym w I półroczu 2018 roku

Zysk netto sektora bankowego w okresie styczeń – czerwiec 2018 r. wyniósł 7,84 mld zł, czyli wzrósł o 17,1% r/r. W okresie styczeń – czerwiec 2018 roku wynik z tytułu odsetek wzrósł o 8,8% r/r do 22,44 mld zł, a wynik z tytułu prowizji spadł 2,9% do 6,63 mld zł. Całkowite przychody operacyjne netto wyniosły w I połowie 2018 roku 33,52 mld zł, rosnąc o 6,7% r/r. Koszty działania banków w tym okresie wzrosły o 5,8% do 17,68 mld zł. Odpisy (utrata wartości lub odwrócenie utraty wartości)

w okresie styczeń - czerwiec wyniosły 4,06 mld zł, rosnąc o 6,3% r/r. Wynik z działalności operacyjnej pod koniec czerwca 2018 roku wynosił 10,17 mld zł i odnotował wzrost o 12% r/r. Łączny współczynnik kapitałowy wyniósł 18,88% na koniec marca 2018 r. (wobec 18,97% na koniec 2017 r.), a współczynnik kapitału Tier 1 - 17,04% (wobec 17,23% na koniec 2017 r.).

3.3 Tendencje w gospodarce polskiej i światowej w 2018 roku

Szczyt aktywności gospodarczej w tym cyklu koniunkturalnym został już osiągnięty, a kolejne kwartały najprawdopodobniej przyniosą stopniowy spadek dynamiki PKB. W coraz mniejszym stopniu wzrost wartości dodanej wspierany będzie przez sektor budowlany, ze względu na ograniczenia podażowe: duże braki kadrowe, bardzo wysokie wykorzystanie zdolności wytwórczych oraz rosnące ceny materiałów. Perspektywy dla aktywności w przemyśle pozostają natomiast neutralne - dynamika produkcji w sektorze będzie kształtowała się na poziomach zbliżonych do średniej wieloletniej. W krótkim horyzoncie przyspieszenie wzrostu produkcji ograniczane będzie przez czynniki podażowe - wysokie wykorzystanie zdolności wytwórczych oraz trudności w obsadzeniu wolnych wakatów. W dłuższej perspektywie słabnący popyt z zagranicy i w mniejszym stopniu z kraju zmniejszą napięcia podażowe, co będzie oddziaływało w kierunku wyhamowania dynamiki działalności wytwórczej w Polsce. Istotnym źródłem ryzyka dla oczekiwań dotyczących wzrostu gospodarczego w Polsce jest rosnący protekcjonizm w wymianie handlowej na linii Stany Zjednoczone - Chiny - Unia Europejska. O ile miałby on niewielki bezpośredni wpływ na polską gospodarkę, to poprzez pośrednie oddziaływanie w ramach międzynarodowych łańcuchów wartości dodanej, może ograniczać popyt zagraniczny na wytwarzane w kraju dobra i usługi, w szczególności z Niemiec. Największe krajowe ryzyka dotyczące dynamiki PKB w kolejnych kwartałach wiążą się z perspektywami wzrostu inwestycji przedsiębiorstw w maszyny i urządzenia. W przypadku ich wysokiej dynamiki spadek aktywności gospodarczej będzie miał mniejszą skalę. O ile dostępne dane potwierdzają optymistyczne oczekiwania dotyczące wzrostu gospodarczego w tym roku ukształtuje się na poziomie wyższym niż w 2017 r. to w przyszłym roku jego tempo obniży się w okolice 4,0%.

Komisja Europejska podniosła prognozę wzrostu PKB Polski na 2018 rok. Dla państw strefy euro KE zakłada gorszy wynik PKB na koniec roku. KE zrewidowała szacunki z maja o 0,3 pp. do 4,6% na koniec 2018 r. Prognoza na 2019 r. została podtrzymana na poziomie 3,7%.

Wybrane wskaźniki makroekonomiczne:

1. PKB

Produkt Krajowy Brutto (PKB) Polski w II kwartale 2018 r. wzrósł realnie o 5,1% w ujęciu rocznym, w stosunku do I kwartału 2018 r. PKB zwiększył o 0,9%. Na bazie publikowanych przez GUS danych miesięcznych można wnioskować, że głównym silnikiem polskiej gospodarki w drugim kwartale 2018 r. pozostała konsumpcja gospodarstw domowych. Tempo jej wzrostu mogło nieznacznie wyhamować w stosunku do zanotowanego w pierwszych trzech miesiącach roku, ale na pewno nadal solidnie utrzymało się powyżej 4,5% r/r. Siłą napędową konsumpcji pozostają szybko rosnące wynagrodzenia, spadające bezrobocie oraz transfery socjalne, czyli m.in. program "Rodzina 500 plus". Także wciąż rekordowo niskie stopy procentowe raczej zachęcają Polaków do konsumpcji niż do oszczędzania.

2. Stopa bezrobocia

Bezrobocie w Polsce jest na najniższym poziomie od 1990 roku. W czerwcu br. stopa bezrobocia rejestrowanego uplasowała się na poziomie 5,9% w porównaniu do 6,1% w maju br. podał GUS. Rok wcześniej stopa bezrobocia była zdecydowanie wyższa i wynosiła 7,1% GUS

opublikował dane o przeciętnym zatrudnieniu i wynagrodzeniu w sektorze przedsiębiorstw, które są potwierdzeniem dobrej koniunktury na rynku pracy. Przeciętne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw, w których liczba pracujących przekracza 9 osób wyniosło 4 848,16 zł (wzrost o 7,5% r/r), zaś tempo wzrostu zatrudnienia wyniosło 3,7% r/r (0,2% m/m).

3. Inflacja

Według finalnych danych opublikowanych przez GUS, inflacja w czerwcu br. wyniosła 2,0% r/r, wobec 1,7% r/r w maju br. Wyższa dynamika inflacji w czerwcu była konsekwencją m.in. wzrostu cen w zakresie transportu (o 0,9% m/m), w tym paliw (o 1,1% m/m). Odczyt potwierdza, że kluczowy wpływ na poziom inflacji w ostatnich miesiącach mają przede wszystkim czynniki niezależne od polityki monetarnej w Polsce.

4. Stopy procentowe NBP

W I półroczu 2018 r., RPP nie zmieniła poziomu stóp procentowych - oznacza to, że główna stopa referencyjna pozostanie na rekordowo niskim poziomie 1,5%, depozytowa - 0,50% i lombardowa - 2,50%. Po raz ostatni RPP zdecydowała się na zmianę stóp procentowych w marcu 2015 r.

5. Waluty

W czerwcu 2018 r. średni kurs EUR/PLN ukształtował się na poziomie 4,30 zł (wobec 4,28 w maju br.), z kolei kurs USD/PLN wzrósł do 3,69 zł, wobec 3,62 zł w maju. Na kierunek zmian kursu złotego mają głównie wpływ czynniki zewnętrzne. Mając to na uwadze, w najbliższym okresie, istotnym czynnikiem ryzyka zarówno dla kursu złotego, jak i pozostałych walut z naszego regionu pozostawać będzie perspektywa narastających różnic w poziomie stóp procentowych między USA, a innymi gospodarkami. Ważnym czynnikiem decydującym o kierunku zmian na rynku walutowym pozostaje także wpływ ograniczenia od początku roku przez Europejski Bank Centralny programu skupu aktywów (do poziomu 30 mld miesięcznie, wobec 60 mld miesięcznie do końca 2017 r.).

6. Wskaźnik koniunktury bankowej PENGAB

W czerwcu indeks Pengab odnotował m/m wzrost o 5 pkt i wyniósł 30,7 pkt, kontynuując długookresowy trend wzrostowy. Indeks ocen wzrósł m/m o 8,7 pkt, indeks wyprzedzający m/m jest wyższy o 1,4 pkt. Zmiana aktywności klientów wynika z silnego wpływu czynników sezonowych, które w czerwcu mają pozytywny wpływ na rynek, jednak w perspektywie kwartału przyczynią się do okresowego spadku aktywności klientów. W czerwcu m/m wzrosła aktywność zarówno przedsiębiorców jak i klientów indywidualnych na rynku depozytowym jak i kredytowym. Indeksy prognostyczne m/m odnotowały spadki w przypadku kredytów konsumpcyjnych, kredytów mieszkaniowych oraz kredytów inwestycyjnych przedsiębiorstw.

Rozwój organizacyjny, infrastrukturalny i technologiczny

4.1 Zmiany organizacyjne

W pierwszym półroczu 2018 roku Regulamin organizacyjny i schemat organizacyjny Podkarpackiego Banku Spółdzielczego podlegały zmianie na mocy uchwał Zarządu Banku.

Na mocy uchwały nr 83/2018, podjętej przez Zarząd Banku na posiedzeniu w dniu 24 maja 2018 roku, w Regulaminie organizacyjnym Banku wdrożone zostały przepisy rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z 27.04.2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE. W ich wyniku powołany został Inspektor Ochrony Danych, podległy

bezpośrednio Wiceprezesowi Zarządu odpowiedzialnemu za obszar finansowy, bezpieczeństwa i administracji.

Zarząd Banku przyjął również, na mocy uchwały nr 112/2018 z dnia 29 czerwca 2017 r., zmiany w zakresie struktury wewnętrznej oraz zakresu zadań komórek organizacyjnych Centrali Banku.

Ponadto Regulamin i schemat organizacyjny Banku zostały zmienione poprzez: 1) usunięcie zapisów dotyczących Punktu Obsługi Klienta w Rzeszowie przy ul. Grunwaldzkiej 4, zgodnie z postanowieniami uchwały Zarządu PBS nr 253/2017 w sprawie likwidacji placówek Banku oraz 2) dodanie zapisów dotyczących Punktu Obsługi Klienta w Rzeszowie przy ul. Rejtana 67, zgodnie z postanowieniami uchwały Zarządu PBS Nr 18/2018 w sprawie uruchomienia nowej placówki Banku.

Wszystkie zmiany w Regulaminie organizacyjnym Podkarpackiego Banku Spółdzielczego oraz w strukturze organizacyjnej zostały zatwierdzone na mocy uchwał Rady Nadzorczej Banku.

4.2 Organizacja i sieć placówek

W I półrocza 2018 roku Departament Sprzedaży kontynuował proces analizy jednostek organizacyjnych Banku o statusie Punktów Obsługi Klienta pod względem zasadności kontynuacji działalności operacyjnej w danej lokalizacji. Analizie poddano 31 placówek

Decyzją Zarządu Banku z dniem 5 marca 2018 r. w Rzeszowie, przy ul. Rejtana 67 w miejsce samoobsługowej placówki uruchomiono placówkę z fizyczną obsługą pracowników o statusie Punktu Obsługi Klienta.

W okresie od 31.12.2017 r. do dnia 30.06.2018 r. nie nastąpiły inne zmiany w ilości i strukturze placówek Banku.

Na dzień 30.06.2018 r. Bank posiadał sieć placówek, zlokalizowanych na terenie kraju, składającą się z 5 Oddziałów, 26 Oddziałów Operacyjnych, 29 Punktów Obsługi Klienta, 2 Agencji, 5 Agencji PBSFinanse S.A. oraz 7 Placówek Samoobsługowych.

Ponadto wg stanu na 30.06.2018 r. Podkarpacki Bank Spółdzielczy posiadał 84 własnych bankomatów oraz 9 wpłatomatów.

Aktualny wykaz placówek Banku wraz z adresami znajduje się na stronie internetowej Banku pod adresem: <https://www.pbsbank.pl/o-banku/placowki-i-bankomaty#mapitem5>

Schemat organizacyjny dostępny jest na stronie internetowej Banku pod adresem:

<https://www.pbsbank.pl/docman-wszystko/lad-korporacyjny/56-struktura-organizacyjna-banku/file>

4.3 Zarządzanie zasobami ludzkimi

Struktura wiekowa pracowników Banku na dzień 30.06.2018 r. kształtowała się następująco:

Wiek	Ilość pracowników (szt)	Struktura
do 30 lat	53	9,46
31 - 45 lat	391	69,82
46 - 55 lat	67	11,97
od 55 lat	49	8,75
Suma	560	100,00%

Struktura pracowników Banku wg wykształcenia na dzień 30.06.2018 r. kształtowała się następująco:

Wykształcenie	Ilość pracowników (szt)	Struktura
wyższe	473	84,46
średnie	85	15,18
podstawowe	2	0,36
Suma	560	100,00%

Struktura pracowników Banku wg płci na dzień 30.06.2018 r. kształtowała się następująco:

Płeć	Ilość pracowników (szt)	Struktura
Kobiety	441	78,75
Mężczyźni	119	21,25
Suma	560	100,00%

Proces optymalizacji poziomu zatrudnienia w Centrali Banku został rozpoczęty w 2016 r. z planowanym zakończeniem w III kwartale 2017 r. Na dzień 30.06.2018 r. poziom zatrudnienia wyniósł 560 osób, w tym 177 osób w Centrali Banku.

4.4 Nakłady inwestycyjne

Nakłady inwestycyjne poniesione w I półroczu 2018 roku wynosiły 410,5 tys. zł i były wyższe o 367,1 tys. zł w stosunku do nakładów poniesionych w analogicznym okresie 2017 roku.

Inwestycje i remonty dotyczyły przede wszystkim: wymiany floty samochodowej, wymiany instalacji CCTV, SSWiN, oraz remontów w placówkach.

Remonty realizowane były na terenie następujących placówek: Centrala, Oddział Rzeszów, Oddział Sanok, Oddział Krosno, Oddział Dębica, Oddział Brzozów.

Nakłady inwestycyjne poniesione w I półroczu 2017 - 2018

L.p.	Rok	Wartość nakładów inwestycyjnych [w tys. zł]
1	Czerwiec 2018	410,5
2	Czerwiec 2017	43,4

4.5 Rozwój IT

W I półroczu 2018 r. kontynuowano realizację działań zaplanowanych w teleinformatyce, zgodnie ze Strategią w zakresie obszarów technologii informacyjnej oraz bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego w PBSBank na lata 2016 – 2018.

W ramach rozwoju bankowości internetowej i mobilnej Bank kontynuował prace nad 2 fazą Bankowości Mobilnej w zakresie przygotowania aplikacji do instalacji na środowisku produkcyjnym.

W ramach rozwoju funkcjonalnego zaplanowano rozszerzenie usługi o następujące funkcje:

- fotoprzelewy
- QR kody
- dopłata do lokaty
- kalkulator lokat

Sprawozdanie Zarządu z działalności Banku za I półrocze 2018 roku

- negocjacje lokat, składanie i realizacja zlecenia
- aktualne kursy walut, kalkulator walutowy
- wymiana walutowa
- powiadomienia badge/push SMS
- widget
- wniosek o otwarciu rachunku na odległość

Dodatkowo trwały prace analityczne nad następującymi funkcjonalnościami:

- możliwością integracji z systemem PUE
- implementacją PolishAPI w kontekście spełnienia wymogów PSD2
- możliwością dokonywania płatności BLIK
- dodaniem operatora do rejestracji prepaid – LYCRA MOBILE
- projektem HAIZ
- integracją z systemem ubezpieczeń Concordia
- integracją z systemem BPSTFI

Ponadto, w I półroczu 2018 r. nastąpiła dalsza realizacja działań zaplanowanych w teleinformatyce. Dostosowano systemy do nowych wymogów prawnych tj.: Bankowość Internetową oraz system def2500/CBE do obsługi przelewów z podziałem płatności - Split Payment, System def2500/CBE oraz def3000/SP do ustawy STIR.

Kontynuowano prace nad dostosowaniem systemu def2500/CBE do wymogów prawnych - rachunek podstawowy oraz dostosowaniem funkcjonalności urządzeń ATM do wymogów prawnych - rozporządzenie NBP regulujące postępowanie z gotówką.

Przygotowano aplikację internetową do instalacji na środowiskach testowych Banku, w zakresie obsługi e-pożyczki oraz wykonano Smoke testy aplikacji PBSToken w kontekście funkcjonowania z nowymi wersjami systemów: Android 8 i IOS 11. Bank uruchomił produkcyjnie elektroniczny system szkoleń e-Learning oraz system do elektronicznej ewidencji czasu pracy i wniosków urlopowych.

Nakłady na inwestycje teleinformatyczne poniesione w I półroczu 2018 r. wyniosły łącznie

L.p.	Rok	Wartość nakładów na inwestycje teleinformatyczne [w tys. zł]
1	Czerwiec 2018	5 806
2	Czerwiec 2017	4 821

Działalność Podkarpackiego Banku Spółdzielczego

5.1 Podstawowe produkty i usługi oferowane przez Bank

W pierwszym półroczu 2018 r. kontynuowano politykę zmierną do aktywizacji sprzedaży w obszarze rachunków osobistych, biznesowych oraz produktów kredytowych dedykowanych klientom detalicznym.

Klientom indywidualnym oferowane są warianty kont takie jak: konto Na Start, Standard, Aktywne, Senior, Premium, +Konto dedykowane dla odbiorców świadczenia wychowawczego wypłacanego w ramach programu RODZINA 500+ oraz rachunki walutowe prowadzone w EUR, GBP, USD, CHF. Ofertę depozytową klienta detalicznego uzupełnia szeroka gama lokat typu standard, korzystnie oprocentowane lokaty Pewna 3M, Pewna 6M, Lokata Zyskowna. Oferowana jest również lokata Rodzinna z możliwością dopłaty w trakcie trwania umowy czy lokata z dopłatą dająca również możliwość dopłaty. Ponadto Bank posiada w swojej ofercie rachunki typu a`vista, indywidualne konta emerytalne PBS-IKE oraz rachunek Skarbonka dla klientów preferujących obsługę przez internet.

Dla klientów biznesowych Bank oferuje rachunki dopasowane do segmentu wykonywanej działalności, takie jak konto Biznes i Biznes Premium, natomiast dla klientów preferujących obsługę elektroniczną konto Mobilne. Dla organizacji prowadzących działalność charytatywną oraz organizacji działających na rzecz lokalnych społeczności Bank oferuje rachunek dla instytucji niekomercyjnych (NGO) prowadzony na preferencyjnych warunkach cenowych. Ponadto Bank klientom korporacyjnym oferuje lokaty terminowe, lokatę O/N oraz lokaty MIG dające możliwość wyboru dowolnego terminu w zakresie od 2 do 60 dni, rachunki powiernicze, rachunki powiernicze dla deweloperów, rachunki walutowe prowadzone w EUR, GBP, USD, CHF.

Podkarpacki Bank Spółdzielczy posiada w swojej ofercie szeroką gamę produktów kredytowych kierowanych do klienta indywidualnego, takich jak kredyt gotówkowy, konsolidacyjny, mieszkaniowy, limit kredytowy w rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym, pożyczkę pieniężną, kartę kredytową.

Dla klienta biznesowego Bank również posiada szeroki wachlarz produktów kredytowych z przeznaczeniem na finansowanie różnych potrzeb związanych z prowadzoną działalnością gospodarczą, takich jak: kredyt obrotowy w rachunku bieżącym oraz w rachunku kredytowym, kredyt rewalwingowy, kredyt inwestycyjny, pożyczka pieniężna, gwarancje, faktoring, karta Visa Business PBS Charge.

Dla osób fizycznych prowadzących działalność rolniczą Bank oferuje kredyt w rachunku bieżącym Agro Limit, kredyt obrotowy w rachunku kredytowym Agro Ekspres, kredyt inwestycyjny Agro Inwestycja, pożyczkę pieniężną Agro Pożyczka.

5.2 Zmiany w ofercie produktowej Banku

W pierwszym półroczu 2018 r. kontynuowane były prace nad wdrożeniem postanowień ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o zmianie ustawy o usługach płatniczych oraz niektórych innych ustaw (tzw. Ustawa PAD). Dostosowano w Taryfie opłat i prowizji dla Klienta detalicznego tytuły nazw opłat i prowizji, do nazw wynikających z Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 14 lipca 2017 r. w sprawie wykazu usług reprezentatywnych powiązanych z rachunkiem płatniczym. Została zrealizowana wysyłka zawiadomień o zmianach w regulacjach do Klientów detalicznych. Zmiany weszły w życie od dnia 08 sierpnia 2018 r.

W miesiącu czerwcu br. zakończone zostały prace nad wdrożeniem postanowień Ustawy z dnia 15 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o podatku od towarów i usług oraz niektórych innych ustaw, wprowadzającej nowy tryb rozliczeń (płatności) rozszerzających funkcjonalność Przelewów Krajowych oraz Polecenia Zapłaty o tzw. mechanizm podzielonej płatności Split payment. Dokonano

odpowiednich zmian w regulacjach, TOiP, zrealizowano również wysyłkę zawiadomień do Klientów korporacyjnych.

W obszarze kredytowym przygotowano promocyjną ofertę kredytu gotówkowego (okolicznościowego), która obowiązuje od dnia 11 kwietnia 2018 r.

W celu podniesienia konkurencyjności oferty kredytowej dokonano modyfikacji warunków cenowych pożyczki pieniężnej dla podmiotów prowadzących działalność gospodarczą oraz osób fizycznych prowadzących działalność rolniczą.

W II kwartale br. sfinalizowano prace nad wprowadzeniem do oferty pożyczki konsumenckiej "e-pożyczki" udzielanej za pośrednictwem bankowości elektronicznej.

W obszarze oferty kartowej kontynuowane były prace nad wprowadzeniem płatności mobilnych - Tokenizacja Visa. Mobilne płatności zbliżeniowe Visa zostały oparte na tych samych zasadach, co płatności zbliżeniowe kartami - wystarczy zbliżyć kompatybilny telefon do terminala akceptującego płatności zbliżeniowe i poczekać na potwierdzenie transakcji. Wprowadzenie usługi spowoduje zaoferowanie Klientom Banku nowoczesnej metody dokonywania płatności oraz dostosowanie oferty Banku do oferty konkurencji.

Ponadto, opracowano nowy, bardziej przyjazny dla klienta Regulamin świadczenia usług bankowości elektronicznej, osobny dla klienta detalicznego i osobny dla klienta korporacyjnego.

Wprowadzono również zmiany w regulacjach dla klienta korporacyjnego stwarzające możliwość szybkiego reagowania na zmiany w otoczeniu konkurencyjnym poprzez szybsze wprowadzanie zmian w zakresie oprocentowania, stawek opłat i prowizji oraz zmian w sposobie świadczenia usług.

5.3 Działania sprzedażowe

W II kwartale br. Pion Sprzedaży Podkarpackiego Banku Spółdzielczego podejmował działania mające na celu analizę przyczyn wyhamowania dynamiki sprzedaży produktów kredytowych. W celu poprawy sytuacji podjęto pracę nad przygotowaniem promocyjnych warunków sprzedaży kredytu mieszkaniowego oraz nad wprowadzeniem nowego kredytu dla klienta detalicznego.

Bank prowadzi stały monitoring oferty banków konkurencyjnych w celu utrzymania atrakcyjności oferty Banku, ze szczególnym uwzględnieniem nowoczesnej oferty i elektronicznych kanałów dystrybucji usług bankowych. W pierwszej połowie 2018 r. kontynuowano prace nad rozwojem bankowości elektronicznej i mobilnej. Trwały prace nad 2 fazą Bankowości Mobilnej. Wgrano funkcjonalność 2 fazy bankowości mobilnej na środowiska testowe banku. Zespół Projektowy kontynuował testy aplikacji mobilnej na IOS, Android i Windows. W ramach rozwoju funkcjonalnego planowane jest rozszerzenie usługi o następujące funkcje: fotoprzelewy, QR kody, dopłata do lokaty, kalkulator lokat, negocjacje lokat, składanie i realizacja zlecenia, aktualne kursy walut, kalkulator walutowy, wymiana walutowa, powiadomienia badge/push SMS, Widget, Wniosek o otwarcie rachunku na odległość.

Bank w ramach działań sprzedażowych realizował marketing mobilny poprzez kanał SMS, który umożliwia precyzyjne targetowanie i pozwala na personalizowanie krótkich komunikatów. Dzięki bramce SMS przeprowadzana była masowa wysyłka wiadomości marketingowych promujących konkretne produkty bankowe.

Bank w celu pozyskania nowych Klientów wykorzystywał w ramach działań aktywizujących sprzedaż landing page, tj. pojedynczą stronę internetową dedykowaną konkretnemu produktowi niezapełnioną wieloma różnymi innymi informacjami, która ma tylko jedno zadanie, polegające na dostarczeniu Bankowi danych kontaktowych Klienta zainteresowanego danym produktem po to, aby Bank mógł skontaktować się z Klientem i zaoferować produkt. Na strony tego typu kierowany był ruch z banerów reklamowych umieszczanych na lokalnych stronach internetowych, czy z profilu Banku prowadzonego na portalu społecznościowym Facebook.

Oddziały Banku działając na lokalnych rynkach organizowały konkursy w szkołach ponadgimnazjalnych, których założeniem było propagowanie ogólnej wiedzy o bankowości, z uwzględnieniem nowoczesnych rozwiązań stosowanych w usługach bankowych. Korzyścią Banku organizowanych konkursów, poza efektem wizerunkowym w lokalnych mediach, było pozyskanie kont osobistych typu Na Start stanowiących propozycję Banku dla uczniów i studentów.

Bank w ramach aktywnych działań pro-sprzedażowych pozyskiwał raporty generowane przez Biuro Informacji Kredytowej, dotyczące Klientów naszego Banku. Raporty pozwalały na analizę zachowań Klientów obsługiwanych przez Podkarpacki Bank Spółdzielczy pod względem ich skłonności do ubiegania się o kredyty w innych instytucjach finansowych oraz dodatkowo raporty obrazowały strukturę wysokości posiadanych zobowiązań finansowych Klientów PBS w innych bankach. W efekcie opisanych działań, Bank aktualnie jest w trakcie opracowywania produktu kredytowego, którego konstrukcja regulacyjna oraz warunki cenowe będą zawierały mechanizmy zachęcające Klientów do przenoszenia zobowiązań z innych banków do PBS.

5.4 Działalność marketingowa i public relations

Prowadzone w 2018 roku działania w obszarze marketingu i public relations miały na celu zwiększenie rozpoznawalności rynkowej i budowę pozytywnego wizerunku Banku oraz zwiększenie sprzedaży oferowanych produktów.

Bank kontynuował działania w kierunku budowania marki w Internecie z wykorzystaniem mediów społecznościowych. Narzędzie social media wykorzystywano również do realizacji akcji pro-sprzedażowych.

Bank przeprowadził kampanię reklamową promującą kredyt okolicznościowy. Główne nośniki kampanii to billboardy, prasa, plakat, ulotka, witryny okienne. Bank realizował także kampanię reklamową w Internecie za pomocą narzędzia Facebook Ads, a docelową stroną internetową był tzw. landing page.

Pracownicy Oddziałów Banku aktywnie uczestniczyli w finale Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy, licząc pieniądze zebrane przez wolontariuszy WOŚP.

Bank brał aktywnie udział w promocji święta Bankowości Spółdzielczego, pod hasłem: „Z bankiem spółdzielczym – nowocześnie i bezpiecznie”.

Zrealizowano spot reklamowy, prezentujący Bank jako nowoczesną instytucję finansową, wdrażającą nowe technologie, które ułatwiają klientom korzystanie z usług Banku. Materiał promowano przede wszystkim w Internecie, mediach społecznościowych.

Bank promował również Program „TalentowiSKO”, który jest rozszerzeniem dotychczasowych działań realizowanych w ramach Szkolnych Kas Oszczędności, a którego celem jest rozwijanie talentów wśród dzieci i młodzieży poprzez promowanie dobrych nawyków w zakresie oszczędzania i przedsiębiorczości.

Bank wspierał wiele inicjatyw lokalnych i regionalnych z różnych dziedzin, zarówno mających na celu rozwój gospodarczy regionu, jak i tych o wymiarze charytatywnym czy filantropijnym, wpisujących się w szeroko pojęte zagadnienia społecznej odpowiedzialności biznesu. Bank brał udział w wielu lokalnych imprezach plenerowych organizowanych przez samorządy, stowarzyszenia itd. PBSbank wspierał także wydarzenia sportowe.

Ponadto, promowano, serwis zaplacmandat.pl, zaprojektowany i wdrożony przez Blue Media S.A, sopocką spółkę fin-techową, dzięki któremu można wygodniej i szybciej opłacić mandat karny.

W I półroczu 2018 r. koszty na realizację działań marketingowych wyniosły 396,63 tys. zł.

5.5 Współpraca z podmiotami zależnymi Banku

Bank w 2018 r. realizował współpracę z PBS Finanse S.A. w ramach obowiązującej umowy agencyjnej, na mocy której PBS Finanse S.A. pośredniczy przy zawieraniu umów o świadczenie usług bankowych w imieniu lub na rzecz Banku.

W styczniu 2018 r. Rada Nadzorcza Spółki PBS Finanse S.A. podjęła decyzję o zmianie składu Zarządu PBS Finanse S.A. Dotychczasowy Prezes Zarządu Pan Mariusz Luberta został powołany na stanowisko Wiceprezesa Zarządu, na stanowisko Prezesa Zarządu został powołany Pan Bogusław Stabryła. Nowy zarząd został zobligowany do przygotowania nowej strategii dla spółki.

W pierwszej połowie roku 2018 r. bank nadal współpracował ze spółką PBS Partner sp. z o.o. udostępniając jej dla celu świadczenia usług pośrednictwa ubezpieczeniowego infrastrukturę biurową w jednostkach organizacyjnych Banku. Jednocześnie Bank poinformował spółkę o decyzji samodzielnej dystrybucji ubezpieczeń w ramach struktur bankowych począwszy od 4 kwartału 2018 r. W wyniku tej decyzji Prezes spółki został zobligowany do wypracowania planu funkcjonowania firmy w nowych realiach biznesowych.

Sytuacja finansowa

6.1 Aktywa Banku

Przedstawione finansowe dane sprawozdawcze za I półrocze 2018 r., w tym odnoszące się do nich informacje opisowe, bazują na wynikach finansowych Banku ustalonych na podstawie ksiąg rachunkowych, uwzględniających wdrożoną zmianę przepisów ustawy o rachunkowości w zakresie likwidacji kategorii przychodów zastrzeżonych oraz wymogów wynikających z Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 12 października 2017 roku zmieniające rozporządzenie w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków, w obszarze tworzenia odpisów aktualizujących na należności zagrożone oraz podstaw pomniejszenia tych odpisów począwszy od sprawozdań finansowych za rok 2017.

L.p.	Wyszczególnienie (w tys. zł)	30.06.2017	31.12.2017	30.06.2018	Zmiana 06.2018/12.2017	Dynamika 06.2018/12.2017
I.	Kasa, operacje z Bankiem Centralnym	69 772	85 825	92 622	6 797	107,92%
II.	Należności od sektora finansowego	547 863	573 116	551 911	-21 205	96,30%
III.	Należności od sektora niefinansowego	1 511 088	1 488 510	1 450 661	-37 849	97,46%
IV.	Należności od sektora instytucji rządowych i samorządowych	49 470	45 927	45 040	-887	98,07%
V.	Dłużne papiery wartościowe	543 246	604 501	648 987	44 486	107,36%
VI.	Papiery wartościowe z prawem do kapitału	65 109	63 056	62 438	-618	99,02%
VII.	Akcje i udziały w innych jednostkach	14 377	14 561	14 588	27	100,19%
VIII.	Rzeczowe aktywa trwałe	43 775	33 577	39 534	5 957	117,74%

Sprawozdanie Zarządu z działalności Banku za I półrocze 2018 roku

IX.	Wartości niematerialne i prawne	5 634	6 196	5 340	-856	86,18%
X.	Inne aktywa	65 825	81 350	80 365	-985	98,79%
XI.	Należne wpłaty na kapitał (fundusz) podstawowy	24	24	24	0	100,00%
	RAZEM aktywa netto	2 916 183	2 996 643	2 991 510	-5 133	99,83%

Po stronie aktywów największą pozycję (48,49%) stanowią należności od sektora niefinansowego, które na dzień 30.06.2018 r. wyniosły 1 450,7 mln zł, kształtując się na poziomie niższym o 37,8 mln zł w porównaniu do grudnia 2017 roku. Kolejna co do wielkości grupa to dłużne papiery wartościowe oraz należności od sektora finansowego stanowiące odpowiednio 21,69% oraz 18,45% wartości aktywów.

Po stronie aktywów największy wzrost (o 44,5 mln zł, tj. 7,36%) odnotowały papiery wartościowe, kształtując się na koniec czerwca 2018 r. na poziomie 649 mln zł. Zwiększenie odnotowały również kasa, operacje z Bankiem Centralnym (o 6,8 mln zł) oraz akcje i udziały w innych jednostkach (więcej o 27 tys. zł w porównaniu do końca 2017 r.).

Największy spadek zanotowały należności od sektora niefinansowego (zmniejszenie o 37,8 mln zł), należności od sektora finansowego (mniej o 21,2 mln zł), inne aktywa (spadek o 1 mln zł), należności od sektora instytucji rządowych i samorządowych (mniej o 0,9 mln zł), papiery wartościowe z prawem do kapitału (spadek o 0,6 mln zł).

Według stanu na 30.06.2018 r. rzeczowy majątek trwały wyniósł 39,5 mln zł (wzrost o 6 mln zł), natomiast wartości niematerialne i prawne netto ukształtowały się na poziomie 5,3 mln zł i zmniejszyły się o 0,9 mln zł.

6.2 Pasywa Banku

L.p.	Wyszczególnienie (w tys. zł)	30.06.2017	31.12.2017	30.06.2018	Zmiana 06.2018/12.2017	Dynamika 06.2018/12.2017
I.	Zobowiązania wobec Banku Centralnego	3	3	3	0	100,00%
II.	Zobowiązania od sektora finansowego	2 965	2 990	4 297	1 307	143,71%
III.	Zobowiązania od sektora niefinansowego	2 397 969	2 534 611	2 490 884	-43 727	98,27%
IV.	Zobowiązania od sektora instytucji rządowych i samorządowych	204 196	198 677	236 152	37 475	118,86%
V.	Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	100 923	100 944	100 919	-25	99,98%
VI.	Kapitały własne oraz zobowiązania podporządkowane	125 034	125 049	135 746	10 697	108,55%
VII.	Rezerwy	5 015	15 674	17 583	1 909	112,18%

Sprawozdanie Zarządu z działalności Banku za I półrocze 2018 roku

VIII.	Inne pasywa	70 652	8 052	20 921	12 869	259,82%
IX.	Wynik z lat ubiegłych	0	17 780	944	-16 836	5,31%
X.	Wynik finansowy netto	9 426	-7 137	-15 939	-8 802	223,33%
	RAZEM pasywa	2 916 183	2 996 643	2 991 510	-5 133	99,83%

Po stronie pasywów Banku największy wzrost (o 37,5 mln zł) w porównaniu do końca 2017 r. odnotowały zobowiązania wobec sektora instytucji rządowych i samorządowych. Według stanu na 30.06.2018 r. stanowiły one 7,89% sumy bilansowej Banku. Wzrost zanotowano również w pozycji inne pasywa o 12,9 mln zł, które stanowiły 0,70% sumy bilansowej Banku.

Zobowiązania wobec sektora niefinansowego w kwocie 2 490,9 mln zł stanowiły największą pozycję pasywów (83,27%). W porównaniu do grudnia 2017 r. zmniejszyły się o 43,7 mln zł, głównie z uwagi na spadek depozytów przedsiębiorstw i spółek prywatnych oraz spółdzielni. Na wielkość zobowiązań wobec sektora niefinansowego główny wpływ miał poziom depozytów pozyskanych od osób prywatnych oraz instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych, które w porównaniu do grudnia 2017 r. wzrosły odpowiednio o 39,9 mln zł oraz 12,1 mln zł.

Kapitały własne Banku ukształtowały się na poziomie 135,7 mln zł i w porównaniu ze stanem na koniec 2017 roku były wyższe o 10,7 mln zł.

6.3 Rachunek zysków i strat

Wyszczególnienie (w tys. zł)	30.06.2017	30.06.2018	Zmiana 06.2018/06.2017	Dynamika 06.2018/06.2017
Wynik z tytułu odsetek	32 918	44 334	11 416	134,68%
Wynik z tytułu prowizji	8 837	8 833	-4	99,95%
Przychody z akcji, udziałów i innych papierów wartościowych	0	0	0	-
Wynik na operacjach finansowych	-5 905	0	5 905	0,00%
Wynik z pozycji wymiany	1 587	1 755	168	110,59%
Wynik z działalności bankowej	37 437	54 922	17 485	146,71%
Wynik na pozostałe działalności operacyjnej	15 854	419	-15 435	2,64%
Koszty działania Banku i amortyzacja	31 801	30 659	-1 142	96,41%
Różnica wartości rezerw i aktualizacji	8 945	38 678	29 733	432,40%
Wynik brutto	12 545	-13 996	-26 541	-111,57%
Obowiązkowe obciążenia wyniku finansowego	3 119	1 943	-1 176	62,30%
Wynik netto	9 426	-15 939	-25 365	-169,10%

Wynik finansowy za czerwiec 2017 nie uwzględniał przychodów z tytułu odsetek zastrzeżonych, natomiast w wyniku za czerwiec 2018 zostały ujęte odsetki od kredytów zagrożonych z uwzględnieniem odpisów aktualizujących; w związku ze zmianą sposobu prezentacji "odsetek zastrzeżonych", wyżej prezentowane dane w zakresie wyniku finansowego nie są porównywalne, czynnik ten należy uwzględnić przy interpretacji prezentowanych informacji.

Podkarpacki Bank Spółdzielczy na dzień 30.06.2018 r. zanotował stratę brutto w wysokości -14 mln zł. Po uwzględnieniu podatku dochodowego w kwocie 1,9 mln zł, wynik finansowy netto Banku wyniósł -15,9 mln zł. W porównaniu do czerwca 2017 roku, zarówno wynik brutto, jak i wynik netto osiągnęły wielkości niższe odpowiednio o 26,5 mln zł oraz 25,4 mln zł. Na wynik I półrocza największy

wpływ miały utworzone rezerwy celowe na należności stracone związane z upływem terminów uprawniających do pomniejszania podstawy tworzenia rezerw celowych. Hipotetyczny wynik finansowy brutto po wyeliminowaniu negatywnych czynników w postaci dodatkowego przyrostu rezerw i odpisów na należności udzielane przed dniem rozpoczęcia realizacji programu sanacyjnego (27 mln zł), wyniósłby na koniec czerwca br. 13 mln zł.

Wynik odsetkowy Banku w czerwcu 2018 r. wyniósł 44,3 mln zł i był wyższy od uzyskanego w analogicznym okresie roku ubiegłego o 11,4 mln zł, tj. o 34,68%. Przychody odsetkowe ukształtowały się na poziomie wyższym o 9,6 mln zł, tj. o 20,18%, natomiast koszty odsetkowe obniżyły się o 1,8 mln zł, tj. o 11,98%. Na wzrost przychodów z tytułu odsetek największy wpływ miało przede wszystkim zwiększenie przychodów odsetkowych od sektora niefinansowego (o 9,2 mln zł), co było konsekwencją przede wszystkim wyższego niż przed rokiem średniego poziomu należności tej grupy klientów. Niższa dynamika kosztów odsetkowych r/r była przede wszystkim efektem obniżenia kosztów odsetkowych sektora niefinansowego o 1,7 mln zł.

Wynik z tytułu prowizji ukształtował się na poziomie 8,8 mln zł i był niższy od uzyskanego w analogicznym okresie roku ubiegłego o 4 tys. zł, tj. o 0,05%. Łączne przychody z tytułu opłat i prowizji wyniosły 11,9 mln zł i były o 1,42% wyższe niż przed rokiem, natomiast koszty z tytułu prowizji ukształtowały się na poziomie 3,1 mln zł i w porównaniu do czerwca 2017 r. były wyższe o 5,91%.

Wynik z pozycji wymiany wyniósł 1,8 mln zł i był wyższy o 168 tys. zł (tj. o 10,59%) w porównaniu do wyniku uzyskanego w analogicznym okresie roku ubiegłego.

Wynik na pozostałej działalności operacyjnej na dzień 30.06.2018 r. wyniósł 419 tys. zł i w porównaniu do wielkości odnotowanej na koniec czerwca 2017 r. był niższy o 15,4 mln zł z uwagi na zaewidencjonowany w kwietniu 2017 r. przychód z tytułu odzyskanych należności - spłata zaległego kapitału oraz odsetek w kwocie 14,8 mln zł.

Na koniec czerwca 2018 r. koszty działania Banku wraz z amortyzacją ukształtowały się na poziomie 30,7 mln zł i w porównaniu do roku poprzedniego były niższe o 1,1 mln zł, tj. o 3,59%.

Różnica wartości rezerw na 30.06.2018 r. wyniosła 38,7 mln zł i w odniesieniu do wartości odnotowanej na 30.06.2017 r. uległa zwiększeniu o 29,7 mln zł.

Poniesione przez Podkarpacki Bank Spółdzielczy koszty działania wraz z amortyzacją w podziale na poszczególne grupy przedstawia poniższa tabela:

Wyszczególnienie (w tys. zł)	30.06.2017	30.06.2018	Zmiana 06.2018/06.2017	Dynamika 06.2018/06.2017
Koszty działania Banku, z tego:	28 733	27 893	-840	97,08%
Koszty wynagrodzeń z ubezpieczeniami i innymi świadczeniami	16 120	15 785	-335	97,92%
Koszty rzeczowe	10 531	9 333	-1 198	88,62%
Podatki i opłaty	801	357	-444	44,57%
Koszty związane z BFG i KNF	1 281	2 418	1 137	188,76%
Amortyzacja	3 068	2 766	-302	90,16%
Koszty działania Banku z amortyzacją	31 801	30 659	-1 142	96,41%

W strukturze kosztów działania Banku wraz z amortyzacją główną pozycję stanowiły koszty wynagrodzeń z narzutami (51,49%) oraz koszty rzeczowe (30,44%).

Koszty wynagrodzeń z ubezpieczeniami i innymi świadczeniami osiągnęły wartość 15,8 mln zł i w porównaniu do poniesionych w analogicznym okresie roku ubiegłego były niższe o 0,3 mln zł, tj. o 2,08%, co jest wyrazem realizowanego procesu restrukturyzacji zatrudnienia oraz optymalizacji sieci sprzedażowej.

Koszty rzeczowe na dzień 30.06.2018 r. wyniosły 9,3 mln zł i zmniejszyły się r/r o 1,2 mln zł, tj. o 11,38%.

W 2018 r. koszty ponoszone na rzecz Bankowego Funduszu Gwarancyjnego osiągnęły poziom 2,4 mln zł i były wyższe od kwoty poniesionej w roku poprzednim o 1,1 mln zł, natomiast wpłaty na pokrycie kosztów nadzoru nad bankami (KNF) nie wystąpiły na koniec analizowanego okresu.

Koszty amortyzacji ukształtowały się na poziomie 2,8 mln zł i w porównaniu do końca czerwca 2017 roku były niższe o 0,3 mln zł, tj. o 9,84%.

Na dzień 30.06.2018 r. odnotowano spadek kosztów działania Banku r/r o 0,8 mln zł, tj. o 2,92% na skutek zmniejszenia wszystkich wymienionych wyżej kategorii kosztów, z wyjątkiem pozycji: opłaty na rzecz Bankowego Funduszu Gwarancyjnego, która uległa zwiększeniu o 1,1 mln zł.

6.4 Fundusze własne Banku

Informacje dot. funduszy własnych Banku na 30.06.2018 r. przedstawia poniższa tabela:

Wyszczególnienie (w tys. zł)	30.06.2017	31.12.2017	30.06.2018	Zmiana 06.2018/12.2017	Dynamika 06.2018/12.2018
Kapitał TIER I, w tym:	117 304	108 346	119 407	11 061	110,21%
Kapitał podstawowy TIER I, w tym:	110 924	103 337	114 397	11 060	110,70%
Opłacone instrumenty kapitałowe	21 153	21 153	21 220	67	100,32%
Fundusz rezerwowy (zasobowy)	54 839	54 840	65 485	10 645	119,41%
Strata (wartość pomniejszająca)		-7 137	-15 939	-8 802	223,33%
Fundusz ogólnego ryzyka	1 295	1 295	1 295	0	100,00%
Fundusz z aktualizacji wyceny rzeczowych aktywów trwałych	426	426	426	0	100,00%
Pomniejszenia funduszu z aktualizacji wyceny aktywów trwałych	-85	-85	0	85	0,00%
Pomniejszenie WNP w okresie przejściowym (PB Art. 171a ust.3.)	4 507	4 956	5 340	384	107,75%
Aktualizacja wyceny instrumentów finansowych zaliczonych do portfela dostępnego do sprzedaży (niezrealizowane zyski)	37 803	37 801	47 250	9 449	125,00%
Kapitał dodatkowy TIER I	6 380	5 009	5 010	1	100,02%
Kapitał TIER II, w tym:	71 722	69 001	65 600	-3 401	95,07%

Inne pozycje bilansu zaliczone w poczet funduszy własnych (obligacje długoterminowe)	70 724	68 003	64 602	-3 401	95,00%
Kwota rezerwy ogólnej z tytułu ryzyka kredytowego	998	998	998	0	100,00%
Fundusze własne	189 026	177 347	185 007	7 660	104,32%
Całkowity wymóg kapitałowy	131 646	131 392	126 350	-5 042	96,16%
Współczynnik kapitału podstawowego TIER I	6,74%	6,29%	7,24%	0,95%	-
Współczynnik kapitału TIER I	7,13%	6,60%	7,56%	0,96%	-
Łączny współczynnik kapitałowy	11,49%	10,80%	11,71%	0,91%	-

Według stanu na 30.06.2018 r. fundusze własne Banku wyniosły 185 mln zł i wzrosły w porównaniu do grudnia 2017 r. o 7,7 mln zł, z uwagi na odnotowane zwiększenie kapitału Tier I (o 11,1 mln zł).

W I półroczu 2018 r., na mocy Uchwały ZP Nr 9/2018 z dnia 21.06.2018 r., fundusz zasobowy uległ zwiększeniu w odniesieniu do grudnia 2017 r. z 54,8 mln zł do 65,5 mln zł.

Na koniec czerwca br. Bank wykazywał w kapitałach podstawowych kapitał z aktualizacji wyceny z tytułu aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży w wysokości 47,3 mln zł. Ponadto, w kalkulacji funduszy Bank uwzględnił wpływ straty bieżącego roku w wysokości (-) 15,9 mln zł jako pozycji pomniejszającej fundusze własne.

Całkowity wymóg kapitałowy wyniósł 126,4 mln zł i był niższy w porównaniu do grudnia 2017 roku o 5 mln zł z uwagi na niższy o 4,5 mln zł wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego oraz niższy 0,5 mln zł wymóg z tytułu ryzyka operacyjnego. Spadek wymogu kapitałowego jest efektem realizowanych przez Bank działań dot. przebudowy struktury aktywów ważonych ryzykiem w celu zapewnienia niższej absorpcji kapitału.

Z uwagi na powyższe zmiany, łączny współczynnik kapitałowy oraz współczynnik kapitałowy Tier I ukształtowały się na koniec czerwca 2018 r. na wyższym poziomie w porównaniu do wartości uzyskanych na koniec grudnia 2017 roku (odpowiednio o 0,91 pp. i 0,95 pp.) i spełniały wymagania pakietu CRD IV/CRR w zakresie minimalnej wysokości tych współczynników.

Odbudowa funduszy własnych Banku oraz poprawa sytuacji w obszarze adekwatności jest jednym z głównych celów realizowanego przez Bank Programu Postępowania Naprawczego na lata 2016-2020. Program zakłada uzyskanie do upływu okresu realizacji programu regulacyjnych wskaźników adekwatności kapitałowej, z uwzględnieniem buforów kapitałowych i wymagań nadzorczych.

6.5 Inwestycje kapitałowe oraz aktywa trwałe finansowe

L.p.	Wyszczególnienie (w tys. zł)	Rodzaj papieru wartościowego	Wartość według ceny nabycia	Wartość bilansowa		Zmiana wartości bilansowej 06.2018/12.2017
				31.12.2017	30.06.2018	
Udziały lub akcje w innych jednostkach						
w instytucjach finansowych:						
1.	BPS S.A.	akcje	8 209	8 209	8 209	0

Sprawozdanie Zarządu z działalności Banku za I półrocze 2018 roku

2.	Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych	udziały	0,5	0,5	0,5	0
3.	Partner Sp. z o.o.	udziały	9 500	6 346	6 373	27
RAZEM			17 709,5	14 555,5	14 582,5	27
w pozostałych jednostkach:						
1.	Sanocka Spółdzielnia Mieszkaniowa	udziały	0,2	0,2	0,2	0
2.	CARMINE INVESTMENTS Sp. z o.o.	udziały	9	0	0	0
3.	PBS IP Sp. z o.o.	udziały	46 912	5	4,9	-0,1
4.	CIARKO PBSBANK Sp. z o.o.	udziały	1 050	0	0	0
5.	STS S.A.	udziały	50	0	0	0
RAZEM			48 021,2	5,2	5,1	-0,1
Pozostałe papiery wartościowe i inne aktywa finansowe						
1.	PBS Finanse S.A.	akcje	28 052	15 665	15 049	-616
2.	CARMINE INVESTMENTS Sp. z o.o.	akcje	47 525	47 391	47 390	-1
RAZEM			75 577	63 056	62 439	-617
Dłużne papiery wartościowe						
1.	Bony pieniężne NBP	bony		604 501	648 987	44 486
RAZEM				604 501	648 987	44 486

6.6 Podstawowe wskaźniki

L.p.	Wyszczególnienie	30.06.2017	30.06.2018	Zmiana 06.2018/06.2017
I.	Wskaźnik rentowności (zysk brutto/przychody ogółem)	8,26%	-14,58%	-22,84 pp.
II.	Zwrot na aktywach ROA – netto	0,65%	-1,07%	-1,72 pp.
III.	Zwrot na kapitale ROE – netto	19,85%	-43,41%	-63,26 pp.
IV.	Wskaźnik poziomu kosztów (koszty ogółem/przychody ogółem)	91,74%	114,58%	22,84 pp.
V.	Wskaźnik C/I	59,67%	55,40%	-4,27 pp.
VI.	Jakość portfela kredytowego	21,37%	24,61%	3,24 pp.

6.7 Dodatkowe informacje finansowe

1. Baza depozytowa

Sprawozdanie Zarządu z działalności Banku za I półrocze 2018 roku

L.p.	Wyszczególnienie (w tys. zł)	30.06.2017	31.12.2017	30.06.2018	Zmiana 06.2018/12.2017	Dynamika 06.2018/12.2017
I.	Zobowiązania wobec sektora finansowego	2 966	2 992	4 296	1 304	143,58%
II.	Zobowiązania wobec sektora niefinansowego	2 391 479	2 528 886	2 484 171	-44 715	98,23%
1.	Zobowiązania wobec przedsiębiorstw i spółek państwowych	3 385	2 982	2 182	-800	73,17%
2.	Zobowiązania wobec przedsiębiorstw i spółek prywatnych oraz spółdzielni	298 245	361 655	281 614	-80 041	77,87%
3.	Zobowiązania wobec przedsiębiorców indywidualnych	87 884	108 571	96 945	-11 626	89,29%
4.	Zobowiązania wobec rolników indywidualnych	52 615	63 663	59 490	-4 173	93,45%
5.	Zobowiązania wobec osób prywatnych	1 870 047	1 920 701	1 960 553	39 852	102,07%
6.	Zobowiązania wobec instytucji niekomercyjnych	79 303	71 314	83 387	12 073	116,93%
III.	Zobowiązania wobec sektora instytucji rządowych i samorządowych	204 146	198 587	236 115	37 528	118,90%
	RAZEM (I+II+III)	2 598 591	2 730 465	2 724 582	-5 883	99,78%

Według stanu na 30.06.2018 r. wartość zobowiązań wobec sektora finansowego, niefinansowego oraz instytucji rządowych i samorządowych wyniosła 2 724,6 mln zł i w porównaniu do końca grudnia 2017 r. zmniejszyła się o 5,9 mln zł. Głównym źródłem finansowania działalności operacyjnej Banku są środki pozyskane od osób prywatnych. Na koniec czerwca 2018 r. wyniosły one 1 960,6 mln zł i stanowiły 71,96% zobowiązań ogółem Banku.

Depozyty i inne zobowiązania wobec sektora niefinansowego oraz instytucji rządowych i samorządowych na dzień 30.06.2018 r. wyniosły 2 720,3 mln zł i w odniesieniu do grudnia 2017 roku zmniejszyły się o 7,2 mln zł.

2. Działalność kredytowa

Struktura podmiotowa portfela kredytowego (w wartości nominalnej):

L.p.	Wyszczególnienie (w tys. zł)	30.06.2017	31.12.2017	30.06.2018	Zmiana 06.2018/12.2017	Dynamika 06.2018/12.2017
I.	Kredyty sektora finansowego	32 183	28 471	20 009	-8 462	70,28%

Sprawozdanie Zarządu z działalności Banku za I półrocze 2018 roku

II.	Kredyty sektora niefinansowego	1 535 918	1 564 674	1 540 926	-23 748	98,48%
1.	przedsiębiorstwa i spółki państwowe	6 946	6 426	5 980	-446	93,06%
2.	przedsiębiorstwa i spółki prywatne oraz spółdzielnie	770 801	768 284	732 876	-35 408	95,39%
3.	przedsiębiorcy indywidualni	137 289	124 806	123 948	-858	99,31%
4.	rolnicy indywidualni	9 627	8 703	7 206	-1 497	82,80%
5.	osoby prywatne	592 493	639 720	654 880	15 160	102,37%
6.	Instytucje niekomercyjne	18 762	16 735	16 036	-699	95,82%
III.	Kredyty sektora instytucji rządowych i samorządowych	49 531	45 961	45 059	-902	98,04%
	RAZEM (I+II+III)	1 617 632	1 639 106	1 605 994	-33 112	97,98%

Spadek akcji kredytowej w odniesieniu do grudnia 2017 r. nastąpił przede wszystkim w sektorze niefinansowym, co było konsekwencją przyjętej polityki kredytowej ukierunkowanej na zmianę struktury portfela kredytowego w kierunku ograniczenia zaangażowania w kredyty korporacyjne, szczególnie w duże ekspozycje kredytowe przy jednoczesnej intensyfikacji obsługi klientów detalicznych. Na koniec czerwca 2018 r. portfel kredytów sektora niefinansowego osiągnął wartość 1 540,9 mln zł i był o 23,7 mln zł niższy niż na koniec grudnia 2017 r., w tym kredyty przedsiębiorstw i spółek prywatnych oraz spółdzielni uległy zmniejszeniu o 35,4 mln zł, przy wyższej o 15,2 mln zł wartości kredytów udzielonych osobom prywatnym. Zmniejszenie obliża kredytowego odnotowano w sektorze podmiotów instytucjonalnych, tj. w sektorze finansowym (o 8,5 mln zł) i w sektorze instytucji rządowych i samorządowych (o 0,9 mln zł).

W układzie podmiotowym najwyższa koncentracja dotyczyła kredytów przedsiębiorstw i spółek prywatnych oraz spółdzielni, które stanowiły 45,63% portfela kredytowego ogółem, tj. mniej o 1,24 pp. niż na koniec grudnia 2017 r. Kolejną co do wielkości kategorią kredytobiorców są osoby prywatne - ich udział w portfelu kredytowym Banku kształtował się na koniec czerwca br. na poziomie 40,78% i zwiększył się na przestrzeni I półrocza 2018 r. o 1,75 pp.

Portfel kredytowy Banku wg kategorii ryzyka (w wartości nominalnej):

L.p.	Wyszczególnienie (w tys. zł)	30.06.2017	31.12.2017	30.06.2018	Zmiana 06.2018/12.2017	Dynamika 06.2018/12.2017
I.	Kredyty ogółem	1 617 632	1 639 106	1 605 994	-33 112	97,98%
1.	w sytuacji normalnej	985 848	1 054 056	1 065 820	11 764	101,12%
2.	pod obserwacją	286 055	210 748	144 951	-65 797	68,78%
3.	w sytuacji zagrożonej, w tym:	345 729	374 302	395 223	20 921	105,59%

3.1	poniżej standardu	28 330	54 510	61 689	7 179	113,17%
3.2	wątpliwe	103 078	61 793	54 467	-7 326	88,14%
3.3	stracone	214 321	257 999	279 067	21 068	108,17%
II.	Wskaźnik jakości portfela kredytowego	21,37%	22,84%	24,61%	1,77 pp.	-

Na koniec czerwca 2018 r. kredyty zagrożone wyniosły 395,2 mln zł i w porównaniu do grudnia 2017 roku zwiększyły się o 20,9 mln zł. Na dzień 30.06.2018 r. wskaźnik udziału należności zagrożonych w kredytach ogółem wyniósł 24,61% i w porównaniu do 31.12.2017 r. zwiększył się o 1,77 pp. Powyższa zmiana była głównie wynikiem wzrostu kredytów zagrożonych przedsiębiorstw i spółek prywatnych i spółdzielni, instytucji niekomercyjnych, przedsiębiorców indywidualnych oraz instytucji rządowych i samorządowych.

W strukturze kredytów zagrożonych zwiększył się udział należności w sytuacji poniżej standardu i straconej.

Poziom pokrycia rezerwami kredytów zagrożonych według wartości nominalnej wyniósł na dzień 30.06.2018 r. - 26,86% i w porównaniu do grudnia 2017 r. uległ zwiększeniu o 3,82 pp. (23,04% wg stanu na 31.12.2017).

Poprawa jakości i struktury portfela kredytowego oraz obniżenie poziomu ryzyka kredytowego jest głównym założeniem realizowanym przez Bank w oparciu o wytyczne Programu Postępowania Naprawczego na lata 2016-2020.

6.8 Uwarunkowania realizacji wyniku finansowego w I półroczu 2018 roku

Poziom wyniku finansowego Banku, pomimo zbieżnej z założeniami Programu Postępowania Naprawczego ścieżki budowy wyniku na działalności bankowej i ograniczenia kosztów działania wynikał przede wszystkim z czynników związanych z koniecznością utworzenia w I półroczu 2018 roku rezerw i odpisów aktualizujących na należności, co wpłynęło na uzyskanie ujemnego wyniku finansowego na koniec czerwca 2018 r.

Korzystny wpływ na wynik finansowy miał wyższy poziom wyniku z tytułu odsetek, wzrost wyniku z pozycji wymiany, ponadto był efektem niższych kosztów działania Banku, spadku amortyzacji oraz zmniejszenia obowiązkowych obciążeń.

Intensywne działania po stronie kosztowej prowadzone przede wszystkim na przestrzeni poprzednich kwartałów oraz kontynuowane w sprawozdawanym okresie przyczyniły się do dalszego obniżenia kosztów działania w większości grup kosztów, na które Bank ma wpływ. Koszty działania banku z amortyzacją w porównaniu do czerwca 2017 roku zmniejszyły się o 3,59%, w tym koszty rzeczowe zmniejszyły się o 4%, a odpisy amortyzacyjne obniżyły się o 9,84%. Koszty wynagrodzeń z ubezpieczeniami i innymi świadczeniami odnotowały spadek o 2%. Większość grupy kosztów rzeczowych zanotowała spadek r/r, za wyjątkiem opłat na BFG, kosztów utrzymania i eksploatacji środków transportu oraz kosztów zakupu niskocennych składników majątku.

Działania Banku w zakresie zmiany polityki sprzedażowej zapoczątkowane w 2016 i kontynuowane w latach 2017 i 2018 przynoszą wymierne i powtarzalne efekty, szczególnie w obszarze kredytów konsumenckich. Systematyczny wzrost tej grupy kredytów wpłynął istotnie na zmianę struktury portfela kredytowego. Bank zakłada, że prowadzone działania przyniosą adekwatne efekty w zakresie dalszego rozwoju obligacji kredytowego, a tym samym wzrostu przychodów odsetkowych.

Zarządzanie ryzykiem

7.1 Podstawowe zasady i struktura zarządzania ryzykiem

Przyjęte przez Zarząd Banku i zatwierdzone przez Radę Nadzorczą strategie i polityki zarządzania poszczególnymi kategoriami ryzyka, dostosowane do profilu działania Banku, są jednym z kluczowych elementów zrównoważonego i bezpiecznego rozwoju Banku.

Bank posiada zorganizowany system zarządzania ryzykiem, mający na celu efektywny i kompleksowy proces identyfikacji, pomiaru, limitowania, monitorowania i raportowania ekspozycji na poszczególne rodzaje ryzyka oraz określający zakres kompetencji i odpowiedzialności uczestników tego procesu. W I półroczu 2018 roku Bank stosował zaimplementowane wcześniej metody zarządzania ryzykiem dostosowując je do zmieniających się uwarunkowań zewnętrznych oraz wymogów legislacyjnych.

Szczególne znaczenia nabierały działania wynikające z konieczności kontynuacji zaleceń pionspekcyjnych zmierzających do poprawy jakości zarządzania ryzykiem oraz poprawiające bezpieczeństwo funkcjonowania Banku, głównie w obszarze ryzyka kredytowego, adekwatności kapitałowej oraz efektywności działania, w ramach których Bank dokonuje przeglądu i aktualizacji strategii, polityk oraz instrukcji służbowych zarządzania ryzykiem kredytowym i ryzykami pokrewnymi zidentyfikowanymi i uznanymi za istotne w Banku, metodologii oceny i monitorowania ryzyk, weryfikacji obowiązujących limitów ostrożnościowych, przeglądu i aktualizacji systemu informacji zarządczej, procesu kredytowania i działań restrukturyzacyjno-windykacyjnych, dostosowania struktury organizacyjnej i podziału kompetencji, organizacji systemu kontroli wewnętrznej.

Ponadto, w analizowanym okresie, Bank dążył do ograniczenia negatywnego wpływu zmian rynkowych na wyniki finansowe i kapitał, przy równoczesnym utrzymaniu atrakcyjności i konkurencyjności oferty produktowej.

7.2 Zarządzanie ryzykiem kredytowym

Ryzyko kredytowe - ryzyko potencjalnej straty z tytułu niewykonania zobowiązania w określonym w umowie terminie przez klienta lub kontrahenta; ryzyko to wpływa w sposób najbardziej istotny na działalność Banku, ponieważ niespłacenie udzielonych należności wiąże się z poniesieniem przez Bank ewentualnych dużych strat.

Celem strategicznym w zakresie zarządzania ryzykiem kredytowym jest utrzymywanie stabilnego i zrównoważonego pod względem jakości i wartości portfela kredytowego, równocześnie cechującego się wysoką dochodowością oraz bezpieczeństwem rozumianym jako minimalizacja ryzyka wystąpienia kredytów zagrożonych. W celu osiągnięcia długofalowych zamierzeń w zakresie ryzyka kredytowego, w Banku badaniu poddaje się czynniki ryzyka zmian makroekonomicznych oraz ryzyka rezydualnego. Jakość i struktura portfela kredytowego oraz poziom zaangażowania w inwestycje kapitałowe ma decydujący wpływ na ryzyko kredytowe. Poziom ryzyka kredytowego jest ograniczany poprzez przyjmowanie odpowiedniej jakości zabezpieczeń kredytów. Przy analizie ryzyka kredytowego istotne jest odróżnienie ryzyka pojedynczej transakcji, od łącznego ryzyka z tytułu działalności kredytowej.

W ramach realizacji zapisów Polityki kredytowej oraz szczegółowych regulacji wewnętrznych Bank zarządza: ryzykiem kredytowym, ryzykiem koncentracji, ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie, ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych, ryzykiem rezydualnym, ryzykiem inwestycji kapitałowych.

W I półroczu 2018 r. Bank nie był znacząco zaangażowany w ekspozycje kredytowe zabezpieczone hipotecznie oraz detaliczne ekspozycje kredytowe.

Bank identyfikuje podwyższone ryzyko w zakresie jakości portfela kredytowego oraz wskaźników adekwatności kapitałowej, realizując jednocześnie działania mające na celu poprawę sytuacji w powyższych obszarach, według założeń Programu Postępowania Naprawczego na lata 2016-2020.

W I półroczu 2018 r. Bank uzyskiwał mniej korzystne niż sektor bankowy relacje wskaźników kapitałowych oraz wskaźników charakteryzujących jakość portfela kredytowego - zarówno w przypadku przedsiębiorstw, jak i w odniesieniu do gospodarstw domowych.

Wskaźniki określające apetyt na ryzyko kredytowe w I półroczu 2018 roku wykazywały przekroczenia głównie w obszarze jakości kredytowej oraz limitów ilościowych określających skalę działalności kredytowej w obszarze ekspozycji zabezpieczonych hipotecznie.

W I półroczu 2018 r. wykazano odchylenie od wewnętrznego limitu w przypadku wskaźnika adekwatności kapitałowej, tj. łącznego współczynnika kapitałowego.

Wskaźniki ograniczające ryzyko koncentracji zaangażowań i zaangażowań kapitałowych wynikające z „Instrukcji zasady ustalania i monitorowania limitów koncentracji zaangażowań i zaangażowań kapitałowych w PBS” w I półroczu 2018 roku wykazywały przekroczenia w obszarze dotyczącym limitów koncentracji dużych ekspozycji kredytowych.

Bank w ramach realizacji Programu Postępowania Naprawczego rozpoczął działania mające na celu ograniczenie ryzyka kredytowego dot. poprawy jakości i struktury portfela, ograniczenia ryzyka koncentracji dużych zaangażowań, optymalizacji procesu kredytowania, monitorowania i przeglądu należności oraz zarządzania wierzytelnościami trudnymi. Do podstawowych działań mających na celu minimalizację ryzyka kredytowego należy zaliczyć:

- 1) dywersyfikację struktury przedmiotowej i podmiotowej portfela, poprzez:
 - zmniejszeniu jednostkowych ekspozycji dla nowo udzielanych transakcji,
 - stopniowym ograniczaniu udziału dużych ekspozycji w portfelu,
 - skróceniu średniego terminu wymagalności portfela kredytowego,
 - zwiększeniu efektywności działań w obszarze restrukturyzacji,
 - zwiększeniu udziału kredytów udzielanych w konsorcjum w portfelu kredytowym Banku.
- 2) analizę struktury portfela w celu wczesnej identyfikacji zagrożeń wynikających z nadmiernych zaangażowań i wprowadzanie stosownych ograniczeń (szczególny nadzór i wzmożony monitoring ekspozycji, powyżej kwoty łącznego zaangażowania 1 mln zł, klasyfikowanych w kategoriach zagrożonych),
- 3) zmniejszenie przeciętnego, akceptowalnego poziomu ryzyka dla nowych ekspozycji kredytowych,
- 4) optymalizację wymogu kapitałowego na ryzyko kredytowe, przy jednoczesnym wzroście dochodowości z działalności kredytowej,
- 5) zwiększenie skuteczności monitoringu, w tym wprowadzenie listy obserwacyjnej dla ekspozycji o zidentyfikowanym podwyższonym ryzyku kredytowym oraz większa intensyfikacja działań z zakresu tzw. miękkiej windykacji dla ekspozycji z terminem przeterminowania nie dłuższym niż 90 dni,
- 6) intensyfikację oraz zwiększenie efektywności działań w obszarze restrukturyzacji i windykacji,
- 7) wzmacnianie centralnego nadzoru i monitoringu ekspozycji kredytowych oraz zmiany w procesie kredytowania,

- 8) wykorzystywanie informacji o klientach Banku z innych dostępnych systemów,
- 9) zmianę procesu kredytowania oraz nadzór nad czynnościami wykonywanymi w toku procesu kredytowania, mający na celu weryfikację sprawności działania mechanizmów kontrolnych (obejmujący m. in.: proces przestrzegania wewnętrznych aktów normatywnych, procedur, kompetencji, itp.) oraz wzmacnianie centralnego nadzoru i monitoringu ekspozycji kredytowych,
- 10) poprawę efektywności procesu decyzyjnego, wyeliminowanie obszarów o niejasnej odpowiedzialności oraz automatyzacja procesów biznesowych – rozumianych jako obsługa klienta,
- 11) prowadzenie aktywnej polityki szkoleń, także w formie bieżącego instruktażu,
- 12) określenie kluczowych obszarów zarządzania ryzykiem kredytowym, w tym ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych oraz ekspozycji zabezpieczonych hipotecznie, które są monitorowane przez Zarząd Banku.

W I półroczu 2018 r. Bank posiadał zaangażowania kapitałowe w pakiety akcji poza sektorem finansowym oraz w akcje Banku Zrzeszającego. W portfelu inwestycyjnym Banku występują zaangażowania w podmiotach zależnych i współzależnych. Szczegółowa informacja dotycząca portfela inwestycji kapitałowych Banku została zamieszczona w Rozdziale 6.5.

Bank, zgodnie z założeniami Programu Postępowania Naprawczego, w I półroczu 2018 roku kontynuował działania mające na celu zmniejszenie zaangażowania w inwestycje kapitałowe poprzez bieżącą aktualizację wartości posiadanych akcji i udziałów (urealnienia wartości bieżącego portfela).

W analizowanym okresie występowały korzystne zmiany świadczące o realizacji przez Bank przyjętych celów dot.: kontynuacji zmian struktury portfela kredytowego, zmiany struktury aktywów ważonych ryzykiem i optymalizacji wymogu kapitałowego na ryzyko kredytowe, ograniczenia ryzyka koncentracji zaangażowań.

Do głównych obszarów zarządzania ryzykiem kredytowym wymagających poprawy należy zaliczyć: zmniejszenie poziomu kredytów z utratą wartości, ograniczenie wskaźników jakościowych i odchyłeń ilościowych od limitów wewnętrznych, dalsze ograniczenie absorpcji kapitału i poprawa współczynników kapitałowych, wzrost skuteczności działań windykacyjno – restrukturyzacyjnych.

W I półroczu 2018 roku Bank zanotował negatywne zmiany w zakresie jakości portfela kredytowego i jego struktury wynikające z pogorszenia sytuacji ekonomiczno – finansowej podmiotów. Istotne zagrożenie roku bieżącego stanowią skutki materializacji ryzyka kredytowego w postaci utworzenia rezerw celowych na należności zagrożone.

7.3 Zarządzanie ryzykiem rynkowym i ryzykiem płynności i finansowania

Ryzyko rynkowe

Ryzyko rynkowe – ryzyko utraty wartości aktywów, wzrostu poziomu zobowiązań lub zmiany wyniku finansowego w rezultacie wrażliwości na zmienność parametrów rynkowych (cen na rynku); w przypadku Banku, ze względu na niską skalę prowadzonej działalności handlowej, ogranicza się w praktyce głównie do ryzyka walutowego oraz ryzyka stopy procentowej.

Ryzyko stopy procentowej – część ryzyka rynkowego, ryzyko utraty wartości aktywów, wzrostu poziomu zobowiązań lub zmiany wyniku finansowego w konsekwencji wrażliwości na zmiany stóp procentowych. Ryzyko to wynika z:

- 1) niedopasowania terminów zmiany oprocentowania aktywów, pasywów oraz pozycji pozabilansowych (ryzyko terminów przeszacowania),

- 2) zmian w relacjach między krzywymi dochodowości, które wpływają na ustalanie oprocentowania instrumentów znajdujących się w portfelu banku i powodują zmiany relacji pomiędzy oprocentowaniem tych instrumentów (ryzyko bazowe),
- 3) zmieniających się relacji między oprocentowaniem dla poszczególnych terminów zapadalności/wymagalności krzywej dochodowości (ryzyko zmiany kształtu krzywej dochodowości),
- 4) opcji związanych z oprocentowaniem, zawartych w produktach bankowych np. opcja wcześniejszej spłaty (ryzyko opcji).

Celem strategicznym w zakresie zarządzania ryzykiem stopy procentowej jest minimalizacja ryzyka związanego z możliwością wystąpienia niekorzystnych zmian rynkowych stóp procentowych i negatywnym wpływem tych zmian na wynik finansowy Banku oraz maksymalizacja marży odsetkowej w warunkach zmienności rynkowych stóp procentowych.

Do pomiaru ryzyka stopy procentowej Bank stosuje metodę luki stopy procentowej, jak również może dodatkowo wykorzystywać inne metody, np. badania symulacyjne wpływu zmian stóp procentowych na przychody odsetkowe, koszty odsetkowe i w konsekwencji na zmiany wyniku odsetkowego. Zarządzanie ryzykiem stopy procentowej obejmuje wszystkie oprocentowane pozycje bilansowe i pozabilansowe i koncentruje się na zarządzaniu ryzykiem przeszacowania, ryzykiem bazowym, na kontroli ryzyka opcji klienta, oraz na analizie zmian w zakresie krzywej dochodowości i ewentualnego wpływu tych zmian na wynik odsetkowy.

Ekspozycja Banku na ryzyko stopy procentowej na dzień 30 czerwca 2018 roku składała się głównie z narażenia na ryzyko niedopasowania terminów przeszacowania aktywów i pasywów oraz ryzyka bazowego i w ocenie Banku kształtowała się na podwyższonym poziomie.

Według stanu na 30.06.2018 r. w strukturze aktywów oprocentowanych 50,4% stanowiły aktywa zależne od stawek rynku międzybankowego (głównie WIBOR), aktywa zależne od stopy Banku stanowiły 16,9%, natomiast aktywa oparte na stawce redyskonto 32,7% aktywów. W pasywach środki z oprocentowaniem zależnym od stawek rynkowych stanowiły 15,9%, pasywa z oprocentowaniem zależnym od decyzji Zarządu skupiały 84,0% pasywów oprocentowanych. W strukturze aktywów nastąpił wzrost udziału pozycji opartych na stawce Redyskonta, w przypadku pasywów odnotowano zwiększenie udziału pozycji opartych na stopie WIBOR.

W perspektywie roku wynik odsetkowy był wrażliwy na spadek stóp procentowych. Potencjalne obniżenie stóp procentowych o 2 pp. (test warunków skrajnych) spowodowałoby zmianę dochodu z tytułu ryzyka przeszacowania i ryzyka bazowego łącznie w wysokości -27 754,8 tys. zł, co stanowi 15,0% funduszy własnych na 30.06.2018 r.

Celem strategicznym w zakresie zarządzania ryzykiem walutowym jest dążenie do pełnego zaspokojenia potrzeb klientów w zakresie obsługi dewizowej, stałe zwiększanie obrotu dewizowego przy stałym wzroście przychodów z tytułu wymiany, utrzymując całkowitą pozycję walutową na poziomie nie powodującym konieczności utrzymywania regulacyjnego wymogu kapitałowego na ryzyko walutowe.

W celu ograniczenia ryzyka walutowego wynikającego z utrzymywania pozycji w walutach obcych, w Banku funkcjonuje:

- 1) limit VAR (LVAR) stanowiący maksymalny akceptowany przez Bank poziom limit VAR (LVAR) stanowiący maksymalny akceptowany przez Bank poziom VAR,
- 2) limit pozycji walutowej całkowitej Banku (LPC),
- 3) nocny limit wysokości pozycji walutowej netto dla poszczególnych walut odpowiadający sumie operacji otwartych i niezamkniętych na koniec danego dnia roboczego w każdej walucie obcej oddzielnie (LN).

Na dzień 30 czerwca 2018 r. obowiązywał limit na pozycję walutową całkowitą w wysokości 0,6% funduszy własnych Banku, natomiast limity na pozycje walutowe netto dla poszczególnych walut obcych wynosiły:

- 1) Limit na pozycję walutową netto w USD - 50 000 USD
- 2) Limit na pozycję walutową netto w EUR - 150 000 EUR
- 3) Limit na pozycję walutową netto w CHF - 20 000 CHF
- 4) Limit na pozycję walutową netto w GBP - 25 000 GBP
- 5) Limit na pozycję walutową netto w NOK - 50 000 NOK
- 6) Limit na pozycję walutową netto w CAD - 10 000 CAD
- 7) Limit na pozycję walutową netto w DKK - 50 000 DKK
- 8) Limit na pozycję walutową netto w SEK - 50 000 SEK
- 9) Limit na pozycję walutową netto w CZK - 50 000 CZK
- 10) Limit na pozycję walutową netto w AUD - 10 000 AUD
- 11) Limit na pozycję walutową netto w HUF - 250 000 HUF

Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka walutowego Bank oblicza metodą podstawową. W I półroczu 2018 r. Bank nie przekraczał ogólnego poziomu ryzyka określonego przez ww. limity. Relacja pozycji walutowej całkowitej w odniesieniu do funduszy Banku (0,14% na ostatni dzień roboczy czerwca 2018 roku, max. 0,19% w całym półroczu 2018 roku) nie powodowała konieczności tworzenia wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka walutowego. Z uwagi na skalę działalności walutowej oraz uzyskane parametry, generowane ryzyko nie stanowi zagrożenia dla funkcjonowania Banku kształtuje się na niskim poziomie.

Podkarpacki Bank Spółdzielczy wykonywał operacje walutowe obciążone ryzykiem kursowym, takie jak: polecenia wypłaty w obrocie dewizowym na dobro i w ciężar rachunków złotych, operacje przewalutowania z rachunków walutowych na rachunki złote oraz z rachunków złotych na rachunki walutowe, a także operacje wymiany kantorowej w kasach Banku.

Poszczególne oddziały Banku prowadzące obsługę dewizową informowały na bieżąco komórkę zarządzającą ryzykiem walutowym o znaczących operacjach mających wpływ na pozycję walutową. Komórka zarządzająca ryzykiem walutowym każdorazowo reaguje na zmiany pozycji walutowej dopasowując jej wielkość do aktualnego i prognozowanego zapotrzebowania na walutę, bieżącej i prognozowanej sytuacji na rynku walutowym. Wyżej wymienione działania mają na celu uzyskanie optymalnej relacji: osiągnięty zysk do ponoszonego ryzyka.

Na koniec I półrocza 2018 roku osiągnięto ze zrealizowanych różnic kursowych wynik w wysokości 1,8 mln zł wobec 1,6 mln zł przed rokiem.

W Banku na dzień 30 czerwca 2018 r. wystąpiło ryzyko walutowe związane z udzieleniem kredytów walutowych na kwotę: 11 736 787,87 EUR oraz udzielonych zobowiązań pozabilansowych, w tym linii kredytowych w rachunku kredytowym na kwotę 60 000 EUR, gwarancji na kwotę 214 289,64 EUR).

Ryzyko płynności/finansowania

Ryzyko płynności - zagrożenie utraty zdolności do finansowania aktywów i terminowego wykonania zobowiązań w toku normalnej działalności banku lub w innych warunkach, które można przewidzieć, powodujące konieczność poniesienia nieakceptowalnych strat.

Ryzyko finansowania - część ryzyka płynności, będąca zagrożeniem niedostatku stabilnych źródeł finansowania w perspektywie średnio- i długoterminowej, skutkujące rzeczywistym lub potencjalnym ryzykiem niewywiązania się przez bank z zobowiązań finansowych, takich jak płatności i zabezpieczenia, w momencie ich wymagalności w perspektywie średnio- i długoterminowej, bądź w całości, bądź związane z koniecznością poniesienia nieakceptowalnych kosztów finansowania.

Celem strategicznym w zakresie zarządzania płynnością jest zapobieganie wystąpieniu sytuacji kryzysowej poprzez utrzymywanie odpowiedniej struktury aktywów i pasywów mające na celu zapewnienie zdolności do terminowego wywiązania się z bieżących i przyszłych zobowiązań oraz osiągnięcie założonej rentowności, stałego i rosnącego wyniku finansowego.

W Banku obowiązuje system limitów płynnościowych mających na celu kształtowanie odpowiednich relacji pomiędzy składnikami bilansowymi i pozabilansowymi w celu osiągnięcia optymalnego wyniku finansowego, przy jednoczesnym utrzymaniu płynności bieżącej, krótkoterminowej, średnioterminowej oraz długoterminowej z zachowaniem nadzorczych miar płynności.

Podstawą polityki Banku w zakresie płynności jest utrzymywanie portfela aktywów płynnych oraz wzrost stabilnych źródeł finansowania, w szczególności stabilnej bazy depozytowej osób prywatnych. Podstawową metodą pomiaru ryzyka jest luka płynności, tj. zestawienie urealnionych terminów płatności aktywów, pasywów i zobowiązań pozabilansowych, sporządzane przez Bank na koniec miesiąca. Aktywa i pasywa są grupowane według podobnej charakterystyki oraz rozdzielane do przedziałów czasowych według wartości bilansowej i terminów zapadalności/wymagalności, zgodnie z zasadami urealniania poszczególnych kategorii, przyjętymi przez Bank.

Bank posiada również narzędzie w postaci planów awaryjnych, określających tryb zarządzania kryzysami płynności, łącznie z procedurami mającymi uzupełnić braki przepływów pieniężnych w sytuacjach awaryjnych. Plany awaryjne, stanowiące integralną część procesu zarządzania płynnością, określają podział kompetencji i odpowiedzialności poszczególnych osób i komórek organizacyjnych zarówno na etapie identyfikacji symptomów sytuacji awaryjnej, a także w momencie jej wystąpienia.

Oprócz limitów ostrożnościowych, analizie i kontroli podlegają wskaźniki M1-M4 wynikające z Uchwały Nr 386/2008 KNF z dnia 17 grudnia 2008 roku z późn. zm. w sprawie ustalenia wiążących banki norm płynności: Luka płynności krótkoterminowej (M1), Współczynnik płynności krótkoterminowej (M2), Współczynnik pokrycia aktywów niepłynnych funduszami własnymi (M3), Współczynnik pokrycia aktywów niepłynnych i aktywów o ograniczonej płynności funduszami własnymi i środkami obcymi stabilnymi (M4).

Na dzień 30 czerwca 2018 roku wykorzystanie zarówno nadzorczych miar płynności jak i wskaźnika LCR, określających dopuszczalny poziom ryzyka płynności w Banku, kształtował się zgodnie z ustalonymi i obowiązującymi normami: luka płynności krótkoterminowej ukształtowała się na poziomie 621 312,34 tys. zł, współczynnik płynności krótkoterminowej uzyskał wartość 2,52, współczynnik pokrycia aktywów niepłynnych funduszami własnymi został zrealizowany na poziomie 1,29, współczynnik pokrycia aktywów niepłynnych i aktywów o ograniczonej płynności funduszami własnymi i środkami obcymi stabilnymi ukształtował się na poziomie 1,32. Wskaźnik LCR uzyskał wartość 282%.

Posiadane przez Bank rezerwy płynności na koniec 30.06.2018 roku stanowiły 34,46% sumy bilansowej netto. W strukturze aktywów płynnych występują pozycje charakteryzujące się wysoką płynnością z dominującym udziałem portfela bonów pieniężnych.

Do rezerw płynności Bank zaliczał na datę sprawozdania otrzymane zobowiązanie pozabilansowe z tytułu przyznanego przez Bank Zrzeszający (w ramach limitu zaangażowania) kredytu stabilizacyjnego w kwocie 165 mln zł. Ponadto, Bank posiadał także limit debetowy w wys. 56,2 mln zł i limit lokacyjny w kwocie 20 mln zł.

W I półroczu 2018 r. i obecnie nie występuje zagrożenie utraty płynności płatniczej Banku. Działalność Podkarpackiego Banku Spółdzielczego opiera się na stabilnych źródłach finansowania, a główne źródło finansowania aktywów stanowi baza depozytowa, która skupia 73,2% depozytów osób prywatnych.

Zarządzanie płynnością bieżącą

Zarządzanie płynnością bieżącą Banku oparte było o przyjęte i obowiązujące w Banku zasady zarządzania tym obszarem działalności określone w Instrukcji Służbowej Zasady zarządzania ryzykiem płynności bieżącej w Podkarpackim Banku Spółdzielczym. Zarządzanie i analiza danych miała na celu zapewnienie płynności, ograniczenie ryzyka działalności Banku oraz uzyskanie dobrego wyniku finansowego na przeprowadzanych operacjach, jak i na całej działalności Banku, a także zapewnienie dobrej organizacji pracy i poczucia bezpieczeństwa klientów Banku.

Działalność Banku analizowana była każdego dnia, począwszy od środków w kasach, poprzez środki na rachunkach bankowych, wpływy środków na rachunki, zapotrzebowania na kredyty, wpływy depozytów, likwidacja depozytów itp. Codzienna analiza pozwoliła na zapewnienie płynnej obsługi klientów i ograniczenie związanego z tym ryzyka.

W I półroczu 2018 r. Bank utrzymywał środki na rachunku rezerwy obowiązkowej, których średnia arytmetyczna na każdy dzień danego miesiąca zgodna była ze sporządzaną co miesiąc „Deklaracją w sprawie wysokości rezerwy obowiązkowej banku”.

Analizując wysokość stóp procentowych na rynku międzybankowym środki na rachunku rezerwy wykorzystywano w następujący sposób:

- 1) utrzymanie zadeklarowanej kwoty,
- 2) dokonywanie bieżących rozliczeń pieniężnych,
- 3) gromadzenie wolnych środków w przypadku niskich stawek na rynku międzybankowym,
- 4) inwestowanie celem założenia depozytu w przypadku atrakcyjnych stawek na rynku międzybankowym.

Po ustaleniu poziomu środków w danym dniu oraz po zaplanowaniu potrzeb i nadwyżek na kolejne dni ustalano tzw. wolne środki, które lokowane były w formie lokat na rynku międzybankowym.

W ostatnim dniu tygodnia w oparciu o prognozy zapotrzebowania na środki na kolejny tydzień, dokonywano inwestycji w 7-dniowe bony pieniężne. Na dzień 30 czerwca 2018 r. Bank posiadał w portfelu bony pieniężne NBP o wartości 648 987 tys. zł według wartości bilansowej.

7.4 Zarządzanie ryzykiem operacyjnym oraz ryzykami pokrewnymi

Ryzyko operacyjne

Ryzyko operacyjne rozumiane jest jako ryzyko (możliwość) poniesienia straty wynikającej z niedostosowania lub zawodności wewnętrznych procesów, ludzi i systemów technicznych lub ze zdarzeń zewnętrznych. Do obszaru ryzyka operacyjnego włącza się ryzyko prawne, natomiast wyłącza się ryzyko strategiczne oraz ryzyko reputacji, które jest związane z ryzykiem biznesowym.

Proces zarządzania ryzykiem operacyjnym ma na celu stałe ograniczanie ryzyka operacyjnego, ochronę zasobów Banku, jego systemów i procesów oraz zabezpieczanie się przed ewentualnymi skutkami ryzyka operacyjnego. Dążeniem długofalowym Podkarpackiego Banku Spółdzielczego w zarządzaniu ryzykiem operacyjnym jest zapewnienie standardów zarządzania zgodnych

z wymogami nadzorczymi oraz zaadoptowanie na swoje potrzeby najlepszych rozwiązań praktyk biznesowych w celu ochrony zasobów i utrzymania stabilnej pozycji Banku na obsługiwanym rynku.

Do głównych zadań systemu należy dostarczenie informacji na temat ryzyka, jego profilu oraz poziomu strat, stosowanie działań redukujących ryzyko i jego skutki, monitorowanie dopuszczalnego poziomu ryzyka.

W Banku funkcjonuje system zarządzania ryzykiem operacyjnym obejmujący: identyfikację i ocenę ryzyka, pomiar i monitorowanie, raportowanie ryzyka operacyjnego oraz jego kontrolę. Bank wykorzystuje w procesie monitorowania ryzyka operacyjnego analizę kluczowych czynników ryzyka (KRI), ponadto identyfikuje główne źródła zagrożeń występujących w działalności, organizacji i otoczeniu Banku w ramach tzw. samooceny ryzyka operacyjnego.

Ryzyko bancassurance

Celem strategicznym w zakresie zarządzania ryzykiem bancassurance jest stałe dążenie do poprawy efektywności współpracy z zakładami ubezpieczeń w zakresie skuteczności zabezpieczenia ryzyka kredytowego oraz kształtowania właściwych relacji z klientami w celu ograniczenia ich wpływu na poziom ryzyka reputacji, prawnego oraz ryzyka braku zgodności. Szczegółowe wytyczne dotyczące zarządzania obszarem związanym z bancassurance zawarte są w Polityce w zakresie bancassurance w Podkarpackim Banku Spółdzielczym, stanowiącej uszczegółowienie Strategii.

Ryzyko technologiczne

Bank posiada systemy informatyczne związane z gospodarką własną, procesami zarządczymi, obszarem finansowo-księgowym, podatkowym i kadrowym jak również systemy i aplikacje informatyczne wspomagające funkcjonowanie produktów bankowych, sprzedaż oraz relacje z Klientami.

Celem strategicznym w zakresie systemów informatycznych i ich bezpieczeństwa jest systematyczne dostosowywanie systemów do wymogów prawa, poprawne wprowadzanie nowych produktów oraz nowych wersji oprogramowania, w tym oprogramowania wspomagającego zarządzanie ryzykami, a także programów służących bezpieczeństwu sieci i systemów informatycznych.

Ryzyko modeli

Ryzyko modeli - oznacza potencjalną stratę, jaką może ponieść bank, w wyniku decyzji, które mogły zasadniczo opierać się na danych uzyskanych przy zastosowaniu modeli wewnętrznych, z powodu błędów w opracowaniu, wdrażaniu lub stosowaniu takich modeli.

Podstawowym celem zarządzania ryzykiem modeli w Banku jest utrzymanie wysokiej jakości używanych modeli oraz ograniczanie ryzyka modeli i jego wpływu na wyniki finansowe Banku i jego kapitał wewnętrzny w granicach przyjętego poziomu tolerancji na ryzyko. Dążeniem długofalowym Podkarpackiego Banku Spółdzielczego w zarządzaniu ryzykiem modeli jest promowanie wysokich standardów w zakresie zarządzania ryzykiem modeli oraz posiadanie przez bank bieżącej i kompleksowej wiedzy o poziomie ryzyka poszczególnych modeli, jak również w ujęciu zagregowanym. Bank identyfikuje ryzyko modeli na niskim poziomie.

7.5 Ryzyko braku zgodności

Ryzyko braku zgodności jest to ryzyko skutków nieprzestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz standardów rynkowych w procesach funkcjonujących w Banku.

Zarządzanie ryzykiem braku zgodności jest częścią systemu kontroli wewnętrznej Banku, i ma na celu podejmowanie działań prewencyjnych, mających zapobiegać występowaniu zdarzeń ryzyka braku zgodności oraz ograniczać negatywne skutki finansowe i niefinansowe nieprzestrzegania

przepisów prawa, wymogów organów nadzorczych, rekomendacji i standardów rynkowych, wynikające z:

- 1) niezgodności regulacji wewnętrznych i standardów postępowania z obowiązującymi przepisami prawa, uchwałami i rekomendacjami Komisji Nadzoru Finansowego oraz standardami i praktykami rynkowymi,
- 2) naruszeń związanych z nieprzestrzeganiem przez pracowników Banku przepisów prawa, regulacji wewnętrznych i standardów obowiązujących w Banku,
- 3) nieetycznego postępowania Banku lub jego pracowników wobec klientów lub kontrahentów.

Bank identyfikuje czynniki ryzyka braku zgodności, wynikające z wewnętrznej organizacji Banku oraz zewnętrzne – niezależne od Banku. Podstawowe elementy procesu zarządzania ryzykiem braku zgodności w Banku to identyfikacja czynników ryzyka, ocena, kontrola, monitorowanie i raportowanie ryzyka.

Profil ryzyka braku zgodności Banku opiera się na analizie danych dotyczących strat finansowych oraz skutków niefinansowych wywołanych zdarzeniami ryzyka braku zgodności i w ocenie Banku jest on niski.

7.6 Pozostałe ryzyka

Ryzyko strategiczne

Ryzyko strategiczne, stanowiące element ryzyka biznesowego, jest rozumiane jako obecne lub przewidywane ryzyko niekorzystnego oddziaływania na źródła przychodów Banku oraz w konsekwencji na wielkość posiadanych kapitałów (funduszy), wynikające ze zmian w otoczeniu biznesowym oraz z niekorzystnych decyzji biznesowych, wadliwej ich realizacji lub braku reakcji na zmiany w tym otoczeniu.

Bank aspiruje do utrzymania czołowej pozycji pośród banków spółdzielczych oraz oddziaływania rynkowego, koncentrując swoją uwagę na klientach segmentu małych i średnich przedsiębiorstw, klientów indywidualnych i rolników. Jednym z głównych celów Banku jest umocnienie, w skali wyznaczonej dotychczasowym obszarem aktywności biznesowej, swojej pozycji rynkowej w segmencie MSP, utrzymywania konkurencyjnego udziału w segmencie klientów indywidualnych, detalicznych, a także zaznaczenie swojej obecności na obszarach wyznaczonych działaniem placówek agencyjnych.

Strategia Banku opiera się na zapewnieniu klientom szerokiego i bezpiecznego dostępu do usług bankowych poprzez wykorzystanie wielokanałowego modelu dystrybucji, opartego zarówno na bankowości tradycyjnej, jak też elektronicznych modułach komunikacji biznesowej.

Do źródeł zagrożeń dla realizacji przyjętych kierunków strategii rozwoju Bank zaliczał przede wszystkim następujące czynniki: niesprzyjającą sytuację rynkową, w tym związaną z fazą niskich stóp procentowych oraz rosnące wymogi regulacyjne.

Istotną kwestią pozostaje także perspektywa dalszego funkcjonowania Banku w kontekście planowanego w PPN wejścia PBS do struktur IPS, szczególnie w perspektywie mającego nastąpić na koniec 2018 roku rozwiązania umowy Zrzeszenia. Bank w dniu 9 lipca 2018 roku złożył wniosek przystąpienie do Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS, który jest w trakcie rozpatrywania.

Ryzyko reputacji

Ryzyko związane z reputacją, czyli ryzyko wynikające z negatywnego nastawienia opinii publicznej oraz pogorszenia wizerunku Banku, jest nierozdzielnie związane z działalnością każdego podmiotu działającego na rynku finansowym, w tym również Podkarpackiego Banku Spółdzielczego.

Celem zarządzania ryzykiem reputacji jest ochrona wizerunku Banku oraz minimalizowanie prawdopodobieństwa wystąpienia okoliczności mogących mieć wpływ na naruszenie wizerunku

Banku. Na przestrzeni I półrocza 2018 roku Bank analizował potencjalne czynniki mogące mieć wpływ na wzrost ryzyka utraty reputacji. Bank posiada szczegółowy plan działania na wypadek realizacji scenariusza awaryjnego płynności w wariancie dot. ww. zagrożeń. W analizowanym okresie nie zidentyfikowano negatywnych zjawisk charakteryzujących materializację ryzyka reputacji.

Z uwagi na fakt realizacji przez Bank Programu Postępowania Naprawczego, Bank ze względów ostrożnościowych na przestrzeni I półrocza 2018 roku identyfikował potencjalne ryzyko utraty reputacji oraz wykazywał dodatkowy wymóg kapitałowy z tego tytułu.

Ryzyko biznesowe

Ryzyko biznesowe definiowane jest w Podkarpackim Banku Spółdzielczym jako ryzyko nieosiągnięcia założonych i koniecznych celów ekonomicznych z powodu niepowodzenia w rywalizacji rynkowej. Ryzyko to obejmuje: ryzyko strategiczne, ryzyko wyniku finansowego, ryzyko otoczenia ekonomicznego, ryzyko regulacyjne, ryzyko konkurencji.

Ryzykiem biznesowym Bank zarządza opracowując plan ekonomiczno-finansowy, w którym uwzględnia wpływ warunków makroekonomicznych na poziom ryzyk oraz adekwatność kapitałową w okresie planowanym.

Celem strategicznym w zakresie ryzyka biznesowego jest utrzymanie stałej, niewrażliwej na zmiany otoczenia pozycji rynkowej i ekonomicznej Banku, poprzez właściwy proces zarządzania strategicznego, monitorowania otoczenia i postępów strategii, planowania i zarządzania wynikiem finansowym oraz pomiar wrażliwości Banku na zmianę czynników otoczenia i podejmowanie działań mających na celu zmniejszenie wrażliwości Banku w przypadku stwierdzenia nadmiernej ekspozycji na zmianę ryzyka wynikającą ze zmian sytuacji zewnętrznej.

Monitorowanie ryzyka biznesowego w Banku odbywa się w oparciu o analizę postępów w realizacji strategii, ocenę zmian otoczenia Banku mających wpływ na realizację strategii oraz ocenę pozycji rynkowej, analizę realizacji planów finansowych i marketingowych, ocenę istotności ryzyka strategicznego, przeprowadzaną w ramach oceny adekwatności kapitałowej, ocenę kapitałowych testów warunków skrajnych, analizę ryzyka wyniku finansowego.

Zarządzanie ryzykiem biznesowym objęte jest systemem mechanizmów kontrolnych uwzględniających wszystkie elementy tego procesu, a zwłaszcza narzędzia pomiaru, ocenę realizacji polityk i planów finansowych i strategicznych Banku, system kompetencji i odpowiedzialności, mechanizmy informacyjno - sprawozdawcze stosowane na poszczególnych szczeblach zarządzania.

7.7 Zarządzanie kapitałem

Podkarpacki Bank Spółdzielczy zobowiązany jest przestrzegać wymogów kapitałowych i wytycznych dotyczących adekwatności kapitałowej przyjętych w ramach pakietu CDR IV/CRR.

Adekwatność kapitałowa jest stanem, w którym wysokość posiadanej przez Bank bazy kapitałowej jest wystarczająca do spełnienia wymagań regulacyjnych w zakresie wymogów kapitałowych oraz kapitału wewnętrznego. Publikowanie informacji na temat adekwatności kapitałowej banku realizowane jest w ramach regulacji uzupełniających dotyczących polityki ujawnień.

Zarządzanie adekwatnością kapitałową ma na celu utrzymywanie kapitału, w sposób ciągły, na poziomie adekwatnym do skali oraz profilu ryzyka działalności Banku.

Proces zarządzania adekwatnością kapitałową obejmuje m. in.: identyfikację i monitorowanie istotnych rodzajów ryzyka, szacowanie kapitału wewnętrznego na pokrycie poszczególnych rodzajów ryzyka oraz łącznego kapitału wewnętrznego, monitorowanie, raportowanie, prognozowanie oraz limitowanie adekwatności kapitałowej, przeprowadzanie kapitałowych testów warunków skrajnych (w kilku wariantach), w odniesieniu do poziomu łącznego współczynnika kapitałowego oraz

współczynnika kapitału TIER I, dokonywanie alokacji kapitału wewnętrznego, weryfikację okresową procesu oceny adekwatności kapitałowej.

Głównymi miernikami adekwatności kapitałowej są: łączny współczynnik kapitałowy, współczynnik kapitału TIER I, współczynnik kapitału podstawowego TIER I, relacja funduszy własnych do kapitału wewnętrznego, wskaźnik dźwigni.

W I półroczu 2018 roku Bank przestrzegał minimalnych norm regulacyjnych. Uzyskanie wymaganych poziomów współczynników kapitałowych uwzględniających dodatkowe wymogi (bufory kapitałowe) jest jednym z głównych założeń realizowanego przez Bank Programu Postępowania Naprawczego na lata 2016-2020.

Główne wskaźniki adekwatności kapitałowej Banku na koniec czerwca 2018 roku kształtowały się na następującym poziomie: łączny współczynnik kapitałowy – 11,71%, współczynnik kapitału TIER I – 7,56%, współczynnik kapitału podstawowego TIER I – 7,24%, wskaźnik dźwigni – 3,96 (definicja przejściowa), 3,79 – w pełni wprowadzona definicja.

Całkowity regulacyjny wymóg kapitałowy wyniósł na koniec czerwca 2018 roku 126 350 tys. zł, w tym wymóg kapitałowy na ryzyko kredytowe ukształtował się na poziomie 111 133 tys. zł, a wymóg kapitałowy na ryzyko operacyjne wyniósł 15 217 tys. zł.

Zgodnie z przyjętą metodologią oceny poziomu ryzyk oraz alokowania na nie kapitału wewnętrznego, na dzień 30.06.2018 r. wystąpiła konieczność utrzymywania dodatkowego kapitału na pokrycie ryzyk z tzw. „II Filaru”. Wewnętrzny współczynnik kapitałowy wyniósł 9,31%.

Poprawa sytuacji Banku w zakresie adekwatności kapitałowej, wzmocnienie posiadanej bazy kapitałowej oraz uzyskanie docelowych (na koniec okresu realizacji PPN) poziomów współczynników kapitałowych uwzględniających wymogi regulacyjne i wymagane poziomy współczynników wraz z wymogiem połączonych bufora jest jednym z głównych założeń realizowanego przez Bank od 2016 roku Programu Postępowania Naprawczego.

Bank zakłada uzyskanie wzrostu funduszy Banku poprzez wzrost efektywności działania mający na celu uzyskanie wyniku finansowego na poziomie zapewniającym realne zwiększenie funduszu zasobowego oraz poprzez zwiększenie funduszu udziałowego.

Bank nie wyklucza także w dalszej perspektywie podjęcia działań mających na celu pozyskanie wzmocnienia kapitałowego w postaci zobowiązania podporządkowanego lub emisji obligacji w celu sprostania rosnącym wymogom kapitałowym oraz pokrycia zmniejszających się (z uwagi na amortyzację) wyemitowanych przez Bank obligacji długoterminowych. Ponadto, zgodnie z założeniami Programu Postępowania Naprawczego, Bank realizuje proces finalizacji tzw. „transakcji znakowej”, zakładający obniżenie funduszy własnych z uwagi na przewidywane wyłączenie funduszu z aktualizacji wyceny aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży z rachunku funduszy własnych Banku, ujmowanego w I półroczu 2018 r. wysokości 100% wartości posiadanych aktywów finansowych, tj. w kwocie 47 250 tys. zł.

8. Kultura organizacji

Podkarpacki Bank Spółdzielczy realizuje stabilną i bezpieczną formę funkcjonowania, która ma wpływ na postępowanie kierownictwa i pracowników Banku. Ustalenie wspólnych wartości i wzorów postępowania całej załogi jest istotnym zadaniem realizowanym przez kadrę kierowniczą.

Fundamentalnym celem Podkarpackiego Banku Spółdzielczego, w zakresie kultury organizacyjnej, jest realizowanie obowiązujących norm postępowania. Normy i zasady działania są zapisane w formie wytycznych, procedur, opisu stanowisk pracy, profilu wymagań.

Podstawową przesłanką funkcjonowania Podkarpackiego Banku Spółdzielczego jest oferowanie usług w sposób jak najbliższy realnym potrzebom klientów. Bank stawia sobie za cel wysoką

elastyczność działania oraz szybkie i sprawne dostosowanie się do oczekiwań klientów. Podstawowe znaczenie ma sposób obsługi klienta, zapewniający jak najwyższy poziom bezpieczeństwa. Istotne znaczenie ma również zapewnienie zgodności jakości obsługi z celem świadczenia obsługi bankowej na najwyższym, możliwym poziomie jakości, w sposób zapewniający jak najbardziej efektywne zaspokojenie potrzeb finansowych klientów. Równocześnie czynnikiem obecnym w działaniach pracowników Banku jest gotowość do wprowadzania zmian w celu podwyższenia jakości obsługi.

Gotowość świadczenia usług w nowy, bardziej efektywny sposób jest czynnikiem uwzględnianym w ocenie oraz w poziomie wynagrodzenia pracowników Banku.

Podstawowym, kulturowym uwarunkowaniem funkcjonowania Podkarpackiego Banku Spółdzielczego jest wykazywanie przez pracowników Banku wysokiego poziomu własnej inicjatywy. Obsługa klientów Banku powinna łączyć w sobie wysoką odpowiedzialność oraz skłonność do poszukiwania nowych efektywnych rozwiązań. Świadomość konieczności zarządzania ryzykiem bankowym jest powszechnym elementem szkolenia pracowników. Istotnym czynnikiem oceny pracowników jest także zdolność do generowania dochodów Banku. Przedsiębiorczy sposób myślenia i dostosowane do tego sposobu działanie jest głównym kierunkiem szkolenia pracowników zajmujących się bezpośrednią obsługą klientów. Aktywność w wykorzystaniu pojawiających się, nowych możliwości świadczenia usług bankowych jest stale pozytywnie wspierana przez Zarząd Podkarpackiego Banku Spółdzielczego. W celu uzyskania możliwości rozwojowych Bank angażuje znaczące środki finansowe w profesjonalne szkolenia i inne formy podnoszenia kwalifikacji pracowników.

Podkarpacki Bank Spółdzielczy dostrzega ścisły związek między celami strategicznymi Banku i strukturą organizacyjną. Korzystne zmiany w pozycji konkurencyjnej są uzyskiwane w wyniku efektywnie przeprowadzanych zmian strukturalnych.

Zarząd Podkarpackiego Banku Spółdzielczego podejmuje działania mające na celu powiązanie osiągania celów strategicznych Banku z konkretnymi celami postępowania poszczególnych pracowników. Inicjowanie i podtrzymywanie gotowości do pozytywnych zmian jest jednym z podstawowych celów wyższej kadry zarządzającej Banku. Równie ważny jest wpływ zmian organizacyjnych na poziom zadowolenia klientów. Dzięki utrzymywaniu wysokiego poziomu zadowolenia klientów możliwe jest utrzymanie równowagi między krótkoterminowymi celami finansowymi i długoterminową lojalnością klientów Podkarpackiego Banku Spółdzielczego. Dodatkowym czynnikiem oceny jest wpływ na wewnętrzną efektywność funkcjonowania procesów organizacyjnych Banku. Ważnym elementem działalności banku jest i będzie zaangażowanie w realizację istotnych społecznie celów. Silnym czynnikiem identyfikacyjnym jest współpraca z jednostkami samorządu terytorialnego. Ten rodzaj działalności ma istotny wpływ na tworzenie pozytywnego wizerunku Banku. Odpowiedzialność społeczna Podkarpackiego Banku Spółdzielczego jest bezpośrednią przyczyną zawierania wielu korzystnych finansowo transakcji. Także postępowanie zgodne z zasadami etyki przynosi w ocenie Banku zarówno jakościowe, jak i finansowe efekty. Ważnym elementem tworzenia pozytywnego wizerunku Banku jest także uczestnictwo w przedsięwzięciach mających na celu zwiększenie atrakcyjności gospodarczej obszarów funkcjonowania banku. Uczestnictwo Podkarpackiego Banku Spółdzielczego w licznych lokalnych inicjatywach oraz wielu organizacjach samorządów gospodarczych jest przejawem równoczesnej troski o społeczny kontekst działalności Banku oraz poziom rozwoju gospodarczego.

9. Zasady Ładu Korporacyjnego

Podkarpacki Bank Spółdzielczy stosuje Zasady Ładu Korporacyjnego przyjęte na mocy uchwały nr 218/2014 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 22 lipca 2014, w możliwie najszerszym zakresie, przy uwzględnieniu zasady proporcjonalności wynikającej ze skali, charakteru działalności i specyfiki organizacji. Zasady Ładu Korporacyjnego są zbiorem zasad określających relacje wewnętrzne i zewnętrzne w Banku, w tym relacje z udziałowcami i klientami, organizację,

funkcjonowanie nadzoru wewnętrznego oraz kluczowych systemów i funkcji wewnętrznych, a także organów statutowych i zasad ich współdziałania.

Podkarpacki Bank Spółdzielczy stosuje również Kodeks Etyki Bankowej – dokument opracowany przez Związek Banków Polskich, zawierający zbiór zasad postępowania odnoszących się do banków, osób w nich zatrudnionych oraz osób za których pośrednictwem banki wykonują czynności bankowe. Uchwała Zarządu Banku zobowiązała wszystkich pracowników do stosowania zasad zawartych w Kodeksie.

10. Perspektywy na przyszłość

Głównym celem Banku na najbliższe lata jest kontynuacja działań wynikających z Programu Postępowania Naprawczego, mających na celu dalsze sukcesywne ograniczanie ryzyka kredytowego, zwiększenie skuteczności działań restrukturyzacyjno-windykacyjnych, wzmocnienie zaplecza kapitałowego, poprawę efektywności działania, w tym przede wszystkim w zakresie wzrostu skuteczności działań sprzedażowych w sieci placówek Banku.

Bank zamierza utrzymać stabilną pozycję rynkową, zapewniając najwyższy poziom jakości obsługi klienta oraz oferowanych usług, optymalizację polityki sprzedażowej z wykorzystaniem elektronicznych kanałów dostępu.

Kluczową kwestią jest maksymalizacja wyniku finansowego, na poziomie zapewniającym realne wzmocnienie funduszy własnych, w szczególności poprzez uzyskanie wzrostu efektywności operacyjnej, stosowania restrykcyjnej polityki cenowej, dalszego procesu optymalizacji kosztów, poprawy skuteczności odzysku z windykacji.

Wyzwaniem na kolejne okresy nadal pozostaje uzyskanie stabilnego wzrostowego trendu wyniku z podstawowej działalności, tj. utrzymanie dotychczasowego silnego tempa rozwoju w obszarze detalicznym, jak również przełamanie stagnacji w segmencie przedsiębiorstw – głównie MSP, poprzez zwiększenie wydajności sieci sprzedażowej.

Pomimo prowadzonych przez Bank konsekwentnych działań ukierunkowanych na wzmocnienie stabilnej ścieżki rozwoju wyniku z podstawowej działalności bankowej oraz uzyskiwanych satysfakcjonujących efektów racjonalizacji kosztów działania, obecną sytuację Banku determinuje jakość portfela kredytowego oraz materializacja kosztów ryzyka kredytowego, dotycząca w znacznej mierze poprzednich realiów funkcjonowania Banku, tj. okresu przed wdrożeniem Programu Postępowania Naprawczego.

W bieżącej działalności Bank zamierza minimalizować negatywne czynniki ryzyka kredytowego poprzez zmniejszenie poziomu akceptowalnego ryzyka dla nowych ekspozycji kredytowych (o czym świadczą parametry tzw. „nowego portfela kredytowego”), zwiększenie skuteczności monitoringu, dalsze ograniczanie ryzyka koncentracji (zmniejszenie jednostkowych ekspozycji) oraz intensyfikacja działań w obszarze restrukturyzacji i windykacji.

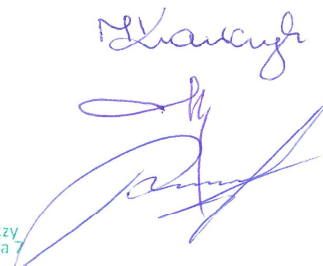
Na datę sprawozdania Bank uzyskał wskaźnik pokrycia należności ze stwierdzoną utratą wartości rezerwami celowymi i odpisami aktualizującymi na wymaganym poziomie (33,29%), spełniając w tym zakresie kryterium przystąpienia do IPS (min. 30%). Z przyczyn obiektywnych wynikających z jakości portfela kredytowego oraz poziomu utworzonych rezerw i odpisów aktualizujących, Bank nadal nie spełnia wymaganego kryterium w przypadku 5 wskaźników, tj.: 2 wskaźników w obszarze jakości portfela kredytowego (wskaźnik jakości aktywów, wskaźnik jakości portfela kredytowego), 2 wskaźników w obszarze adekwatności (współczynnik kapitału Tier I, współczynnik kapitałowy ryzyka kredytowego) oraz 1 wskaźnika efektywności (ROA netto). Podstawowym źródłem wzmocnienia bazy kapitałowej będzie wzrost funduszu zasobowego (generowanie wyniku finansowego na poziomie zapewniającym realne zwiększenie funduszy) oraz działania na rzecz pozyskania dodatkowego funduszu udziałowego przy optymalizacji pozycji pomniejszających wartość funduszy. Z kolei

realizacja wyniku finansowego jest determinowana ograniczeniami związanymi z obecnymi realiami makroekonomicznymi w zakresie realizacji wyniku odsetkowego (faza historycznie niskich stóp procentowych) oraz dalszym rozwojem sytuacji w zakresie materializacji ryzyka kredytowego (konieczność tworzenia rezerw na należności na poziomie wyższym niż wstępnie przewidywano w ramach Programu Postępowania Naprawczego). Kluczowego znaczenia w obecnej sytuacji nabierają działania dot. poprawy efektywności działania, w tym efektywności działań restrukturyzacyjno-windykacyjnych.

ZARZĄD BANKU

1. *Monika Krawczyk* - p.o. Prezes Zarządu
2. *Agata Niemczyk* - Wiceprezes Zarządu
3. *Rafael Lelito* - Wiceprezes Zarządu

Podkarpacki Bank Spółdzielczy
38-500 Sanok, ul. Mickiewicza
tel. + 48 (13) 46 55 800
fax + 48 (13) 46 55 801

.....
(pieczęć firmowa)

Sanok, dnia 28 września 2018 roku